

Europe 2031

X’ifisser għalina jekk inħarbtu l-AI

Minn Daan Juijn, Stan van Baarsen, Judith Dada, Maximilian Negele, Lily Stelling, Philip Fox, Alex Petropoulos u Michiel Bakker.

Kitba u editjar minn Tom Chivers.

PDF iġġenerat fi 16 ta’ Novembru 2026. Verżjoni online fuq europe2031.ai/mt

Europe 2031

It-trajettorja attwali tal-AI titlob l-aktar aġenda politika ambizzjuża fl-istorja tal-Ewropa mill-gwerra ’l hawn. Jekk ma nibdewx naġixxu issa, l-Ewropa se titlef il-kapaċità li tfassal il-futur tagħha stess. Se nispiċċaw emarġinati ekonomikament u politikament, b’valuri li ma nistgħux niddefenduhom, sistemi soċjali li ma nistgħux nibqgħu niffinanzjawhom, riskji li ma nistgħux nindirizzawhom, u Unjoni li ma tistax tibqa’ magħquda.

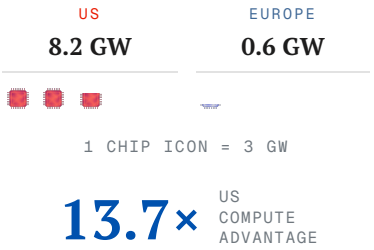
> **Marzu 2031 – Washington, D.C.**
>
> *Caroline tmur sal-kamra tal-banju. Taħsel wiċċha bl-ilma kiesaħ u tħares lejha nfisha fil-mera. Idejha qed jirtogħdu. Taqbad it-tarf tas-sink u tistenna l-mument jgħaddi. Mit-tieqa żgħira għolja tista’ tara biċċa mis-sema ta’ Washington, ordinarju u bnazzi.*
>
> *Ftit metri ’l bogħod, hemm sitt persuni jiddeċiedu d-destin tal-kontinent Ewropew. Ma tafx jekk dak li qalet hux se jagħmel differenza.*
>
> *Tissuspetta li le.*

Dan huwa xenarju dwar kif l-Ewropa qed toqrob lejn l-irrilevanza: kif l-AI qed tmexxi dan il-proċess, u x’għadu jista’ jsir biex nibdlu r-rotta.

L-istorja hija rrakkontata permezz tal-karattri fittizji Caroline Dubois, ħaddiema Franċiża fil-qasam tal-politika fi Brussell, u Christian Vogt, fundatur Ġermaniż ta’ kumpanija tal-AI li qed tikber b’ritmu mgħaġġel u li għadu kemm mar jgħix Silicon Valley. Għalkemm dawn il-karattri huma fittizji, l-avvenimenti li jesperjenzaw huma bbażati fuq xejriet eżistenti u huma maħsuba biex ikunu realistiċi.

Biex nifhmu kif l-Ewropa tinsab f’riskju li taħli l-potenzjal tar-rivoluzzjoni tal-AI li ġejja, l-ewwel irridu nerġgħu lura għall-bidu tal-2025 — għaliex l-istorja li se nirrakkontaw diġà għaddejja.

Jannar 2025 – Min ifittex isib… b’DeepSeek

Fl-uffiċċju ta’ Caroline Dubois hemm eċitament kbir. Dalgħodu, kumpanija Ċiniża bl-isem ta’ DeepSeek ħarġet mudell ġdid tal-intelliġenza artifiċjali (AI) li jismu R1. Huwa mudell irħis u effettiv, u — għalkemm ma kienet involuta l-ebda kumpanija Ewropea fl-iżvilupp tiegħu — Brussell tinsab f’ferneżija.

Caroline taħdem fuq it-teknoloġija diġitali fid-Direttorat Ġenerali għall-Kummerċ u s-Sigurtà Ekonomika — id-DĠ TRADE, il-parti tal-Kummissjoni Ewropea li tieħu ħsieb affarijiet bħat-tariffi u l-kontrolli tal-esportazzjoni. Għandha tmienja u għoxrin sena u ilha taħdem hemm tliet snin. Tħossha qed tirbaħ ir-rispett tal-kollegi u tas-superjuri tagħha; iżda hi, b’differenza minnhom, tassew tinsab imħassba dwar il-futur tal-Ewropa, u l-aħbar dwar DeepSeek ma serrħitilhiex moħħha. Ftit ilu żaret Silicon Valley. Dan il-post qiegħed 9,000 kilometru ‘l bogħod minn Brussell, iżda ħassitu ħafna aktar imbiegħed. F’California, l-idea li l-AI qed tkebbes rivoluzzjoni industrijali ġdida hija ovvja għal kulħadd; fl-uffiċini tal-Kummissjoni Ewropea, kważi tinstema’ qisha fantaxjenza.

Il-kollegi tagħha huma eċitati bil-feġġ ta’ R1 għax jarawh bħala prova ċara li huwa possibbli li jiġu mħarrġa sistemi tal-AI mill-aktar avvanzati mingħajr ir-riżorsi tal-kumpaniji ġganti ta’ Silicon Valley. Għal dawk li jfasslu l-politiki Ewropej, l-idea li wieħed jista’ jirbaħ lill-Amerikani billi jkun aktar għaqli hija irresistibbli. Jiġbidhom il-ħsieb li jkunu żgħar, flessibbli u intelliġenti, u li jiksbu riżultati aħjar mingħajr il-mijiet ta’ biljuni ta’ dollari li qed jintefqu fuq iċ-ċentri tad-dejta Amerikani u fuq it-taħriġ tal-mudelli fuq skala enormi.

L-idea tagħmel sens. Jingħad li DeepSeek żviluppat R1 bi prezz ħafna orħos milli ChatGPT sewa lil OpenAI jew Claude lil Anthropic, iżda kollox jindika li kważi huwa kapaċi daqshom. Saħansitra għandu l-karatteristika l-ġdida tar-“raġunar” li bdew jintroduċu l-mudelli Amerikani, fejn il-mudell juri l-proċess tal-ħsieb tiegħu fuq paġna diġitali għan-noti. U l-weights tiegħu, jiġifieri l-valuri matematiċi li jagħmlu l-mudell dak li hu, huma disponibbli għal kulħadd. Kull min irid jista’ jħaddem il-mudell fuq l-infrastruttura tiegħu stess, mingħajr dipendenza fuq il-kumpaniji tat-teknoloġija Amerikani.

Għalkemm l-atmosfera ottimista fi Brussell tagħtiha ċerta enerġija, Caroline mhix għalkollox lesta li tingħaqad magħhom. Tisma' b'attenzjoni lil dawk aktar kawti li jfakkru li l-kisbiet kbar fl-effiċjenza mhumiex eżattament xi ħaġa ġdida — Anthropic, Google DeepMind u OpenAI jagħmlu dan il-ħin kollu. DeepSeek għandha riċerkaturi brillanti u għamlet progress malajr, iżda dalwaqt se ssib ruħha limitata mill-qawwa komputazzjonali. M'hemmx fejn iddur mal-lewża; iċ-Ċina sempliċement m'għandhiex biżżejjed qawwa komputazzjonali biex tħarreġ l-mudelli dejjem aktar avvanzati minn mindu l-Amerika rrestrinġiet l-esportazzjoni taċ-ċipep tal-AI l-aktar avvanzati li ċ-Ċina ma tistax tipproduċihom hi stess. Skonthom, huwa ferm aktar faċli li ssib kisbiet fl-effiċjenza jekk ikollok ammonti enormi ta' qawwa komputazzjonali biex jgħinuk tiskoprihom. Saħansitra l-Uffiċjal Kap Eżekuttiv ta' DeepSeek stess qal li l-akbar problema tagħhom hija l-projbizzjoni tal-esportazzjoni taċ-ċipep.

Għalhekk, f'Silicon Valley ma ħabblux rashom wisq dwar R1. Il-hyperscalers ma naqqsux l-investimenti enormi tagħhom fl-AI. Ftit jiem wara li ħareġ R1, OpenAI ħarġet o3-mini, mudell aktar impressjonanti minn R1 u sinjal li l-progress Amerikan għadu għaddej b'ritmu mgħaġġel.

Fi Brussell, l-aħbar dwar o3 bilkemm tiġi nnutata. Biex jirrikonoxxuha kellhom jaċċettaw li l-AI għadha qed taċċellera, imbuttata minn kumpaniji Amerikani enormi, immexxija minn CEOs li mhux ta' min tafdahom.

Caroline ma tafx liema naħa taqbad tieħu. Tliet ġimgħat ilu kienet California, u dak li rat hemm baqa' jhewden f'moħħha.

Qagħdet għand Christian Vogt, ħabib antik mill-programm ta' studju f'pajjiż ieħor li kienu għamlu f'Berkeley madwar ħames snin qabel; hi minn Sciences Po, hu minn TU Munich, tnejn mill-aktar universitajiet prestiġjużi fl-Ewropa. Christian kien mar jgħix San Francisco tliet snin ilu, proprju meta hi bdiet taħdem mal-Kummissjoni, biex iwaqqaf kumpanija li tibni mudelli tal-istampi u tal-vidjows. L-istartup tal-AI tiegħu kienet għadha żgħira ħafna, iżda reċentement kienet temmet rawnd ta' finanzjament Series A, u Christian, persuna soċjevoli ħafna, kien jaf *lil kulħadd*.

Iż-żjara kollha kienet ħasditha. Is-sigħat li kienu jaħdmu t-tim ta' Christian kienu jġibulek għajnejk wara widnejk — sebgħin jew tmenin siegħa fil-ġimgħa, nies jorqdu l-uffiċċju. U meta ħadha tiekol id-dar ta' fundatur ta' startup oħra f'Hayes Valley, bilkemm setgħet issegwi l-konverżazzjonijiet; mhux minħabba d-dettalji tekniċi, iżda minħabba l-konvinzjoni assoluta tagħhom li d-dinja kienet se tinbidel radikalment. "Sa Jannar tal-2026,

naħseb li l-biċċa l-kbira tal-kowd tiegħi se jkun qed jiktibha Claude," qal wieħed mill-mistednin b'ton kompletament normali, qisu xejn mhu xejn. Is-sid tad-dar qal li kien waqaf jimpjega inġiniera junior għax ChatGPT dalwaqt kien se jibda jikkowdja fil-livell bażiku aħjar minnhom. Xi ħadd semma, għax hekk ġie d-diskors, li jaħseb li x'aktarx qegħdin sentejn jew tliet snin biss 'il bogħod mill-Intelliġenza Artifiċjali Ġenerali — AI aħjar minn kwalunkwe bniedem fil-biċċa l-kbira tal-affarijiet. Caroline staqsiet dan x'kien se jfisser għall-Ewropa, ladarba din m'għandhiex settur kompetittiv tal-AI. Iżda tabilħaqq ħadd madwar il-mejda ma kien ħaseb sew fuq l-Ewropa, ħlief li potenzjalment kienet se tkun ta' wġigħ ta' ras għall-konformità regolatorja.

Fit-taxi mingħajr xufier ta' Waymo lura lejn l-appartament ta' Christian, Caroline qaltlu li kienet diżorjentata miż-żjara kollha. Christian daħak u serrħilha rasha li wara ftit xhur f'Silicon Valley, hi wkoll kienet se tibda "tħoss l-AGI". Caroline staqsiet lilha nnifisha jekk Christian u sħabu kinux parti minn bużżieqa stramba, jew saħansitra kult, jew jekk kinitx hi li kienet qed tgħix f'dinja skaduta li kienet se tiġi rrelegata għall-passat.

Lura Brussell, ħasitha darba darbtejn għandhiex tgħid lid-direttur tagħha dwar x'kienet esperjenzat matul il-vjaġġ, iżda sabitha impossibbli li ssarraf dawk l-esperjenzi fi kliem. In-nies li kienet tkellmet magħhom kienu fost l-aktar nies intelliġenti li qatt kienet iltaqgħet magħhom. Kienu kalmi, perċettivi u dehru li kienu infurmati sew dwar dak li qalu. Ħasset impuls qawwi ġo fiha biex tieħu bl-akbar serjetà dak li kienu qalulha u biex tikkonvinċi lil ħaddieħor jagħmel l-istess. Iżda dak li kienu qalu kien jinstema' totalment tal-imġienen f'sala tal-konferenzi tal-Kummissjoni n-naħa l-oħra tad-dinja. Allura ma qalet xejn.

L-għada li ħareġ R1, ħasset il-mowbajl jivvibra. Kien Christian.

Christian: stenn jiġifieri brussell qed tiċċelebraw rebħa għal deepseek???

Caroline: Skont id-direttur tiegħi, dan juri li nistgħu nlaħħqu mal-oħrajn...

Christian: lol

Christian: il-lezzjoni hi li l-mudelli tar-raġunament jaħdmu u ċ-ċina taf tibnihom

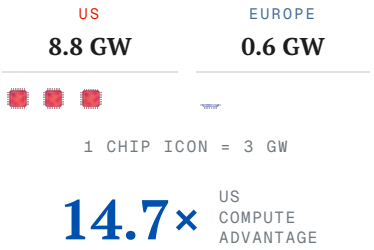
Christian: apparti li o3-mini aħjar u ħadd mhu jitkellem fuqu

Christian: id-direttur tiegħek missu jiġi SF

Caroline: Nixtieq.

Tpoġġi l-mowbajl fuq il-mejda. Mhix ċerta jekk Christian għandux raġun, iżda lanqas mhi ċerta li kien żbaljat. L-ilħna kawti dwar R1 dehrulha raġonevoli. L-istess l-ilħna mimlijin entużjażmu.

Frar 2025 – Plug, baby, plug

Tliet ġimgħat wara R1, Emmanuel Macron jospita s-Summit tal-Azzjoni dwar l-AI f'Pariġi.

Din is-serje ta' summits oriġinarjament inħolqot għas-suġġetti tas-sikurezza u tal-koordinazzjoni internazzjonali— l-edizzjoni tal-2023 fir-Renju Unit kien jisimha s-Summit dwar is-Sikurezza tal-AI — iżda l-edizzjoni tal-2025 hija differenti. L-ambjent ġeopolitiku ħrax. Ir-Russja qed tavvanza bil-mod fl-Ukrajna; Donald Trump ilu lura fil-White House ġimgħatejn biss u diġà qed jhedded li jimplimenta t-tariffi fuq prodotti Ewropej. L-Ewropa issa hija ffukata fuq il-kompetittività, mhux fuq is-sikurezza. U ż-żmien ma setax ikun aħjar: DeepSeek donnha wriet li huwa possibbli li wieħed jirkupra u jlaħħaq mal-aħħar avvanzi, u forsi saħansitra bi spiża relattivament baxxa. L-Ewropa trid turi li qed tieħu l-AI bis-serjetà.

Il-President tal-Kummissjoni Ewropea, Ursula von der Leyen, tħabbar fond ta' €200 biljun bl-isem InvestAI, li jinkludi Inizjattiva ta' €20 biljun għall-Gigafabbriki tal-AI bil-għan li jinbnew erba' jew ħames ċentri enormi tad-data tal-AI fit-territorju Ewropew. Macron jippreżenta lil Franza bħala l-aħjar post fl-Ewropa biex jinbena l-futur tal-AI: billi l-pajjiż jiġġenera tant elettriku bl-enerġija nukleari, l-iżviluppaturi jistgħu sempliċement jaqbdu u "plug, baby, plug".

Wara tliet snin Brussell, Caroline tgħallmet tħares lil hinn miċ-ċifri li jidhru fit-titli tal-aħbarijiet. Il-€200 biljun huma fil-parti l-kbira riorganizzazzjoni ta' fondi li diġà jeżistu, flimkien ma' suppożizzjoni li l-industrija Ewropea se tinvesti l-kapital tagħha stess. Hija biss frazzjoni żgħira li hija finanzjament verament ġdid, u anke din hija mifruxa fuq ħames snin. Jaqbadha l-bard meta tqabbel dawn iċ-ċifri mal-investimenti fiċ-ċentri tad-data mħabbra mill-hyperscalers Amerikani, li huma mistennija jaqbżu l-$400 biljun fl-2025. Madankollu, tittama li dan hu l-bidu ta' mewġa ta' bidla, u li l-Ewropa qed tqum fuq tagħha.

Christian: 200 biljun?

Caroline: Fil-biċċa l-kbira huma aspirazzjonijiet.

Christian: l-amerikani għandhom flus ta' veru

Christian: dak ta' Texas qed jinbena bħalissa

Christian: tipo hemm bulldozers

Caroline: Naf.

Christian: brussell x'jaħsbu dwar altman, ellison u Masayoshi Son fuq palk ma' Trump?

Caroline: Ifhem, mhumiex kuntenti.

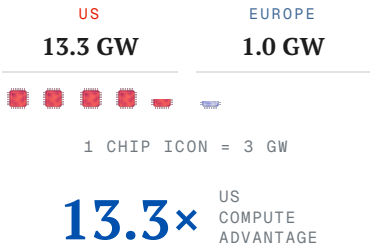
Bdietx mewġa ta' bidla jew le, parti minn din l-enerġija pożittiva titmermer meta l-Viċi President Amerikan JD Vance jagħti diskors aggressivament kontra l-Ewropa waqt is-summit. Jirrepeti l-istess ħaġa jumejn wara fil-Konferenza tas-Sigurtà ta' Munich. Il-mexxejja Ewropej preżenti fl-udjenza jidhru fuq il-kameras kważi qed jigdmu lsienhom.

Ix-xogħol, fil-ġimgħat ta' wara, dawk ta' fuq Caroline jaslu għal konklużjoni ċara: ir-relazzjoni transatlantika effettivament inkisret. Washington m'għadhiex tista' tiġi fdata, la fid-difiża, la fl-enerġija, u ċertament, kif issa qed jidher ċar, mhux fit-teknoloġija. "Sovranità" ssir il-buzzword il-ġdid fil-bliet kapitali Ewropej.

Iżda s-sovranità ħafna aktar faċli tħabbarha milli tibniha, u għadu mhux ċar jekk din l-ispinta hix se twassal għal xi ħaġa konkreta, tal-inqas fil-qasam tal-AI. Caroline tissuspetta li, minkejja li l-mexxejja jgħidu li jimpurtahom mit-teknoloġija l-ġdida, ix-xettiċiżmu l-qadim tagħhom għadu hemm taħt il-wiċċ.

Ftit wara d-diskorsi ta' Vance, wieħed mill-kollegi tagħha — uffiċjal tal-politika anzjan u riflessiv li tirrispettah ħafna — jissuġġerixxi waqt ikla li jemmen li probabbilment m'hemmx bżonn ċentri tad-data enormi biex l-AI taħdem, proprju għax Sam Altman, Larry Ellison u Donald Trump kollha telgħu fuq palk biex jgħidu li hemm bżonnhom. Skont Caroline, hija pożizzjoni simplistika iżda li wieħed jifhimha. Fi Brussell, ix-xettiċiżmu dwar Trump u dwar l-elite ta' Silicon Valley għandu għeruq fondi. Iżda jħassibha l-fatt li sempliċement għax huma jgħidu li barra xemxi, ma jfissirx li barra hemm id-dlam.

Awwissu 2025 – Dejjem nonfħu l-bżieżaq

L-entużjażmu Ewropew dwar l-AI jonqos wara Pariġi. Is-summit kien drammatiku, iżda x-xhur ta' wara kienu mimlijin b'ħidma politika li timxi bil-mod, kumplessa u nieqsa minn kull xorta ta' tlellix. Il-bini ta' ekosistema kontinentali tal-AI jirriżulta li jeħtieġ affarijiet li mhux se jiġu bl-avviżi waħedhom— talent, kapital, provvista tal-enerġija — kif ukoll l-għarfien u l-ħeġġa biex dawn jiġu kkoordinati. S'issa, in-natura fil-parti l-kbira illużorja tal-€200 biljun hija magħrufa sew, u ħafna mill-ewforija inizjali evaporat.

Fl-Istati Uniti, ir-ritmu ma naqasx. Il-ġlieda għat-talent tirranka. Il-kumpanija Meta, li waqgħet naqra lura fit-tellieqa għall-AI pijuniera, qed tattira l-aqwa riċerkaturi mingħand il-kompetituri tagħha b'pagi li jagħmlu lill-plejers tal-Premier League jidhru mħallsa ħażin. Saħansitra Mark Zuckerberg stess isajrilhom is-soppa biex jipperswadihom jingħaqdu miegħu. L-amministrazzjoni ta' Trump tippubblika l-istrateġija nazzjonali tagħha għall-AI, bit-titlu "Winning the Race" ("Nirbħu t-Tellieqa"), li tiddeskrivi t-tranżizzjoni tal-AI bħala "rivoluzzjoni industrijali, rivoluzzjoni tal-informazzjoni u rinaxximent — kollha fl-istess ħin".

L-Ewropej, li jqisu lilhom infushom aktar prudenti mill-Amerikani, isibu din ir-retorika esaġerata u lill-messaġġiera tagħha diffiċli biex wieħed jafdahom. Caroline tisma' l-frażi "bużżieqa tal-AI" regolarment. Il-kollegi tagħha mhux l-ewwel darba li raw lill-mexxejja tat-teknoloġija jesaġeraw il-valur tal-prodotti tagħhom. "Tiftakruhom l-NFTs?" jgħid wieħed minnhom. "Dawk l-istampi tax-xadini li n-nies kienu jixtru għal $50,000?"

Christian: kif sejra d-diskussjoni dwar il-bużżieqa?

Caroline: Kulħadd l-istess kliem. Id-direttur tiegħi qalha tliet darbiet f'laqgħa lbieraħ.

Christian: stenna sakemm jaraw iċ-ċifri tad-dħul ta' anthropic

Christian: se jagħmlu 9 biljuni dis-sena

Christian: minn madwar biljun biss is-sena l-oħra

Christian: dak ammont enoooooormi

Caroline: Issa nsemmiha.

Christian: hux issemmi

Issemmiha. Iżda ħadd ma jidher partikolarment impressjonat. Xi kollegi jsemmu li Anthropic għadha lanqas biss qed tagħmel profitt.

In-narrattiva tal-"bużżieqa" tissaħħaħ aktar bil-ħruġ ta' GPT-5. OpenAI tippromwovi l-mudell b'mod aggressiv. Sam Altman jippubblika stampa tad-Death Star, filwaqt li l-impjegati jitkellmu dwar "is-sena tal-aġenti tal-AI". Iżda għall-pubbliku, il-mudell innifsu jiddiżappunta xi ftit. Fil-prattika, jinħass qisu verżjoni aktar raffinata tal-mudell eżistenti o3. Għadu jivvinta fatti li ma jeżistux u jagħmel żbalji banali.

Fi Brussell, ix-xettiċi tal-AI jiċċelebraw rebħa oħra. "Għedtlek li l-AI gas down ġol-ħajt," jgħidilha wieħed mill-kollegi tagħha huma u jieħdu birra fi Place du Luxembourg. Jgħidha b'mod amikevoli. Matul dawn l-aħħar xhur, Caroline saret magħrufa fl-unità tagħha bħala l-persuna li taqbeż għall-AI — tikketta li hi stess mhijiex ċerta jekk tistħoqqilhiex. Għadha mhijiex konvinta li l-kollegi tagħha huma żbaljati. Taqbel li GPT-5 kien tassew diżappuntanti. Forsi l-Amerikani qed jeżaġeraw. Forsi Brussell għandha raġun.

Min-naħa l-oħra, xi esperti jsostnu li GPT-5 huwa bejn wieħed u ieħor dak li kont tistenna fid-dawl tat-tkabbir esponenzjali tal-kapaċitajiet tal-AI; o3 kien ħareġ biss ftit xhur qabel. Iżda x-xettiċi Ewropej tal-AI ma jagħtux widen lil dawn l-argumenti, speċjalment wara l-iżball ta' OpenAI li wegħdet wisq u mbagħad ipprovdiet inqas milli kien mistenni.

Caroline: X'taħseb dwar GPT-5?

Christian: kien żball. misshom ħarġu o3 b'dak l-isem.

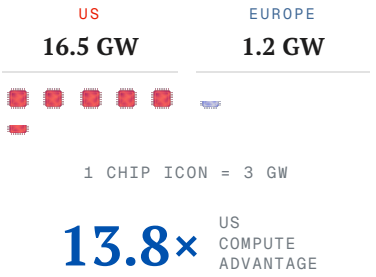
Christian: imma l-kapaċità tiegħu għadha miexja ‘l quddiem

Christian: ilna nużaw o3 fil-pipeline tagħna dawn l-aħħar xhur u tal-għaġeb

Il-fondi għadhom ġejjin fil-laboratorji ewlenin tal-AI fl-Istati Uniti, u t-tellieqa biex jinbnew ċ-ċentri tad-data għadha għaddejja. Iżda dawk il-fondi bħal donnhom jimxu minn naħa għall-oħra bħal ballun tat-table tennis – Oracle u OpenAI jiffirmaw ftehim ta’ $300 biljun għal kapaċità komputazzjonali, li l-biċċa l-kbira tagħhom se jintefqu fuq ċipep ta’ NVIDIA. NVIDIA, min-naħa tagħha, taqbel li tinvesti $100 biljun f’OpenAI. F’San Francisco, dawn il-ftehimiet jitqiesu bħala prova li t-teknoloġija se tbiddel kollox — li r-regoli l-qodma m’għadhomx japplikaw. Fi Brussell, minflok, jarawhom bħall-iswaps ta’ inadempjenza tal-kreditu tal-2007: kumplessi, ċirkolari, instabbli u probabbilment se jispiċċaw ħażin.

Għalhekk meta l-kumpanija Franċiża Mistral ġabret €1.7 biljun f’investiment — il-parti l-kbira minnhom mill-kumpanija Olandiża ASML, li tipproduċi l-magni tal-litografija — dan tqies bħala rebħa kbira għall-Ewropa, minkejja li r-rawnd ta’ finanzjament tagħha huwa għoxrin darba iżgħar minn dak ta’ OpenAI. Id-diskors dwar il-bużżieqa jfisser li ftit huma l-Ewropej imħassbin li l-kumpaniji tal-AI għandhom *wisq ftit flus*. Jekk l-AI u l-akbar rawnds ta’ investiment huma esaġerati, allura m’hemm l-ebda raġuni biex wieħed jgħaġġel.

Novembru 2025 – Baħar jaqsam

F’Novembru, Anthropic tniedi Claude Opus 4.5. Mingħajr tweets bid-Death Star, mingħajr countdown, mingħajr avveniment spettakolari. Il-mudell tajjeb — aħjar minn GPT-5, skont ħafna— iżda nħareġ, skont l-istandards tal-2025, b’mod pjuttost ordinarju.

Li hu drammatiku hu x’jibdew jagħmlu bih in-nies.

Il-qabża kbira fl-aġenti tal-AI waslet, iżda mhux kif kienu bassru ħafna. Fil-bidu, matul ir-rebbiegħa u s-sajf, il-laboratorji ewlenin kienu ħarġu diversi prodotti li setgħu jikkontrollaw il-kompjuter tal-utent direttament. Kienu jmexxu l-maws, jimlew formoli online, u jgħaddu mill-proċessi tal-ibbukkjar waħedhom. Fit-teorija kienet idea sabiħa. Fil-prattika, ħafna minnhom ma kinux jaħdmu tajjeb. Ħafna minn dawk li ppruvawhom waslu għall-konklużjoni li l-aġenti tal-AI kienu għadhom mhumiex lesti għall-użu mifrux.

Jirriżulta li x’verament jaħdem huma l-aġenti li jikkowdjaw. Claude Code ta’ Anthropic, għodda li taħdem permezz tat-terminal, issir is-suċċess mhux mistenni tas-sena meta tingħaqad mal-Opus 4.5 il-ġdid. Il-ħabib ta’ Christian kellu raġun: meta jasal Jannar, il-maġġoranza tal-linji tal-kowd f’Hayes Valley tassew ikunu qed jinkitbu mill-AI. L-iżviluppaturi malajr jirrealizzaw li l-kowd hija l-interfaċċja universali: jekk tista’ tikteb il-kowd, tista’ tagħmel dak kollu li jista’ jagħmel kompjuter.

Trid tibgħat email? Minflok tidħol fil-Gmail, għid: “Claude Code, ikteb skript.” Trid torganizza d-dokumenti? “Claude Code, ikteb skript.”

F’San Francisco, din issir ħaġa ta’ kuljum. In-nies jibdew jitkellmu dwar “Claude Code mania”. L-iżviluppaturi jonfqu eluf ta’ dollari fix-xahar fuq tokens, u jirrifjutaw li jmorru jorqdu mingħajr ma l-ewwel iħallu lista ta’ kompiti għal matul il-lejl biex Claude jlestihom sa filgħodu. Jemmnu — u mhux mingħajr raġuni — li huma qed jiggwadanjaw minn dan il-ftehim: iż-żieda fil-produttività hija straordinarja. Anthropic issir il-kumpanija li qed tikber bl-aktar ritmu mgħaġġel fl-istorja.

Christian: il-biċċa l-kbira tal-kowd tagħna issa qed tinkiteb minn claude

Christian: mhux qed ngħid assistita qed ngħid miktuba kompletament mill-bidu sal-aħħar

Christian: l-inġiniera tiegħi qed jimmaniġġjawh bħal tim ta' juniors

Christian: ħlief li qatt ma jorqod :D

Caroline: Dik ħaġa tajba għall-inġiniera tiegħek?

Christian: għalissa iva

Christian: żieda enormi fil-produttività

Christian: il-laboratorji qed jużawh internament u l-progress tagħhom qed jaċċellera

Christian: tipo qed jaċċellera b'mod li jinħass

Christian: u issa qed joħorġu opus ġdid kull tliet xhur

Christian: qabel kull sitt xhur

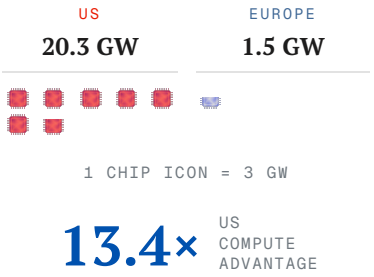
Caroline taqra dawn il-messaġġi fuq il-metro waqt li sejra għax-xogħol. Sakemm waslet l-uffiċċju, iddeċidiet li tqajjem is-suġġett fil-laqgħa ta' filgħodu tal-unità tagħha.

Ma tmurx tajjeb. Issemmi ż-żidiet fil-produttività, iċ-ċifri l-ġodda tad-dħul, l-iskedi mqassra tal-ħruġ, u l-fatt li l-laboratorji qed jużaw l-AI tagħhom stess biex jibnu l-mudelli li jmiss. Kulħadd jibqa' edukat. Xi ħadd jistaqsi jekk għandhiex studji peer-reviewed li juru dawn iż-żidiet fil-produttività. Persuna oħra tosserva b'mod kawt li l-aġenti tal-AI għall-konsumaturi ilhom jiddiżappuntaw is-sena kollha. Caroline twieġeb li l-aġenti għall-konsumaturi mhumiex il-punt. Il-punt huwa li jtejbu lilhom infushom. Il-konverżazzjoni timxi għal suġġett ieħor.

Fi kwalunkwe każ, il-kollegi tagħha huma prattikament ipprojbiti mill-politika istituzzjonali milli jużaw Claude jew ChatGPT fuq l-apparat tax-xogħol. L-għodod Amerikani awtonomi tal-AI jitqiesu bħala riskju għall-protezzjoni tad-data. Il-Kummissjoni toffri l-"GPT" tagħha stess, li fil-prattika huwa biss saff li jagħti dehra oħra lil xi mudelli open-source antiki żgħar. Il-forza tax-xogħol li suppost qed tirregola s-sistemi tal-AI pijunieri fid-dinja fil-biċċa l-kbira tagħha ma tistax tużahom.

Timxi lura lejn l-uffiċċju tagħha bi frustrazzjoni liema bħalha minħabba r-ras iebsa tal-kollegi tagħha għall-bidla. Hi u miexja, tipprova tiftakar eżattament meta kienet waqfet tiddubita mill-kapaċitajiet tal-AI.

Frar 2026 – Gwerra fuq żewġ fronti

L-ewwel nofs tal-2026 mhuwiex, jekk inkunu onesti, l-aħjar żmien biex l-Ewropa tagħmel progress deċiżiv fil-politika tal-AI. Qed jiġru wisq affarijiet. F'Jannar, il-forzi speċjali Amerikani jagħmlu rejd f'Caracas u jaħtfu lil Nicolás Maduro. Ftit jiem wara, Trump jhedded li jinvadi Greenland. Fi Frar, l-Istati Uniti u Iżrael jibbumbardjaw lill-Iran. Il-prezzijiet taż-żejt jisplodu. Trump jhedded li joħroġ min-NATO jekk l-alleati Ewropej ma jibagħtux il-vapuri biex jgħinu jiftħu mill-ġdid l-Istrett ta' Hormuz.

Imbagħad id-Dipartiment tal-Gwerra (DoW) jidħol fi gwerra ma' Anthropic.

Il-kunflitt jibda minħabba tilwima kuntrattwali. Anthropic kienet illiċenzjat il-mudelli tagħha lid-DoW, u maż-żmien dawn saru kruċjali għall-operazzjonijiet militari tiegħu, inklużi dawk fil-Venezwela. Il-kuntratt kien jispeċifika żewġ linji ħomor: Claude kien għadu ma setax jintuża għal armi letali kompletament awtonomi, u ma setax jintuża għas-sorveljanza tal-massa taċ-ċittadini Amerikani. Anthropic, allegatament, insistiet fuq dawn il-kundizzjonijiet mill-bidu nett.

Issa l-Pentagon irid jerġa' jinnegozjahom. Meta Anthropic irrifjutat, it-tilwima eskalat malajr. Fil-bidu, id-DoW jhedded li jobbliga lil Anthropic tipprovdi aċċess bla restrizzjonijiet permezz tad-Defense Production Act. Imbagħad jagħmel l-oppost. Jiddikjara lil Anthropic bħala riskju għall-katina tal-provvista — klassifikazzjoni li normalment tintuża biss għal kumpaniji li l-gvern iqis kompromessi minn potenzi barranin ostili. Skont is-Segretarju tal-Gwerra, din il-klassifikazzjoni tipprojbixxi lil kull kumpanija li taħdem mal-Pentagon milli tagħmel negozju ma' Anthropic. Fil-prattika, dan ifisser il-qerda tal-kumpanija. Wara kollox, il-fornituri tal-qawwa komputazzjonali tagħha kollha għandhom kuntratti mad-DoW.

Caroline: Xi jkun hemm bżonn biex Anthropic tmur fl-UE?

Christian: mhux se jagħmlu hekk

Christian: huma patrijotti. iridu li tirbaħ l-amerika

Christian: tistgħu tipprovaw tneħħu r-regolamenti tal-copyright u l-protezzjoni tal-ħaddiema

Christian: tirranġaw il-mod kif joħorġu l-permessi għaċ-ċentri tad-data. ħafna bini. tnaqqis fit-taxxi

Caroline: Dik qatt mhi se tiġri. Aħna m'aħniex Silicon Valley.

Christian: tal-inqas tistgħu tagħmluha aktar attraenti għalihom biex jespandu fl-ewropa

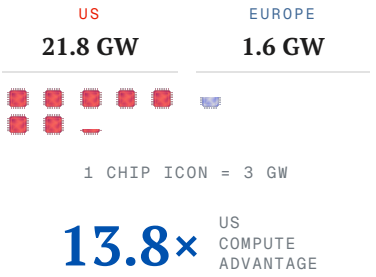
Caroline: Hawn ħafna jibżgħu li jmorru Londra.

Christian: għala għandha tkun problema?

Caroline ma tistax taqla' għajnejha minn fuq l-aħbarijiet. Kollox jingħaqad fi stampa waħda inkwetanti. Il-gvern Amerikan kien fetaħ għajnejh għall-importanza tal-AI, u issa qed jipprova jeqred kumpanija għax ma jistax jikkontrolla t-teknoloġija li qed tibni. Fi Brussell, l-uffiċjali pubbliċi huma pprojbiti milli jużaw l-aktar għodod avvanzati tal-AI biex jiktbu l-memos. F'Washington, dawk l-istess għodod qed jintużaw biex jiġu ppjanati operazzjonijiet militari.

Anthropic tikseb mandat ta' inibizzjoni preliminari tal-qorti kontra l-klassifikazzjoni bħala riskju għall-katina tal-provvista, iżda r-relazzjoni bejn il-kumpanija u l-gvern issa hija mmarkata minn tensjoni profonda.

Marzu 2026 – Fuq ix-xifer

Lura f'Novembru, Franza, il-Ġermanja u l-Kummissjoni Ewropea kienu ħabbru l-Inizjattiva għall-AI Avvanzata (Frontier AI Initiative). L-għan kien li sal-aħħar tal-ewwel kwart tal-2026 tinħoloq l-organizzazzjoni ta' riċerka dwar l-AI mingħajr skop ta' qligħ l-aktar iffinanzjata fid-dinja. L-Ewropa, skont il-messaġġ ta' tħabbira, għandha t-talent u d-data kollha li teħtieġ, u qed tibni l-kapaċità komputazzjonali tagħha permezz tal-Gigafabbriki. Kulma jonqosha huwa l-inizjattiva li tgħaqqad dawn il-vantaġġi kollha flimkien. In-nies fuq ġewwa kienu eċċitati ħafna.

Iżda meta jasal tmiem Marzu, m'hemm l-ebda organizzazzjoni mingħajr skop ta' qligħ. Li tibni istituzzjoni ta' riċerka tal-aqwa klassi mhix ħaġa faċli, speċjalment meta tkun qed tiffaċċja kriżi ġeopolitika wara l-oħra. Lanqas ma jgħin il-fatt li l-konsulenti tal-inizjattiva qed jagħtu pariri kompletament kontradittorji. Xi wħud jgħidu li l-mudelli kbar tal-lingwa (LLMs) mhuma se jwasslu mkien fit-triq lejn l-AGI, u li l-organizzazzjoni għandha tfittex paradigma ġdida. Oħrajn iridu li tinstab niċċa speċifika, bħall-AI għax-xjenza jew għall-industrija. Oħrajn jibdew jitkellmu dwar it-tħejjija għall-era tal-kompjuters kwantistiċi. Fost il-grupp ta' nies li l-Kummissjoni għażlet li tikkonsulta, m'hemm l-ebda kunsens.

Il-flus ukoll huma limitati. Franza għandha problemi enormi ta' dejn; iċ-ċiklu l-baġitarju l-ġdid tal-Kummissjoni Ewropea jinsab biss sentejn 'il bogħod; il-Ġermanja għandha l-flus, iżda għadha kif qablet li tibni l-aktar armata konvenzjonali b'saħħitha fl-Ewropa.

Jekk l-Inizjattiva għall-AI Avvanzata ma tkunx iffinanzjata sew, ma tkunx tista' toffri la l-qawwa komputazzjonali u lanqas il-pakketti ta' remunerazzjoni li jistgħu jikkompetu mal-laboratorji Amerikani. U mingħajr l-aqwa talent fid-dinja, diffiċli tattira aktar investiment. Jibdew jinxterdu xnigħat li l-Inizjattiva għall-AI Avvanzata nqabdet f'ċirku vizzjuż familjari għall-ambizzjonijiet teknoloġiċi Ewropej: l-istituzzjonijiet jibżgħu jimpenjaw ruħhom qabel ma l-proġett jirnexxi, u l-proġett ma jistax jirnexxi mingħajr impenn.

F'Marzu, OpenAI tiġbor $122 biljun f'rawnd wieħed ta' finanzjament.

Caroline: Taf b'xi ħadd li jista' jkun mexxej tajjeb għall-Inizjattiva għall-AI Avvanzata?

Christian: b'salarju ta' brussell?

Caroline: jidher li hemm ċerta flessibbiltà għall-eċċezzjonijiet

Christian: ħa nistaqsi ftit

Christian: taf li dan se taħdem biss jekk tneħħu l-burokrazija kollha hux?

Christian: bħalma għamlu r-renju unit

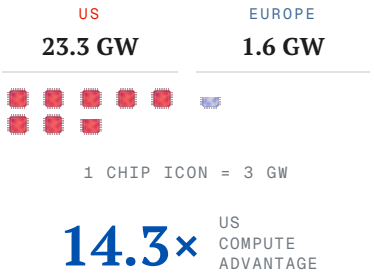
Christian: btw rajtha ċ-ċifra ta' openaI?

Caroline: Iva.

Christian: aktar minn kemm ġabru flimkien il-kumpaniji ewropej kollha tal-ai fl-istorja tagħhom

Christian: f'rawnd wieħed biss

April 2026 – Mythos

Anthropic tħabbar Claude Mythos, l-aktar mudell tal-AI kapaċi li qatt inħoloq.

It-testijiet interni ta' Anthropic juru li l-mudell tant huwa profiċjenti fl-ikkowdjar u fir-riċerka dwar is-sigurtà li għen biex jinstabu eluf ta' vulnerabbiltajiet li qabel ma kinux magħrufa f'kull sistema operattiva u browser ewlieni. Uħud minn dawn il-vulnerabbiltajiet ilhom hemm għexieren ta' snin, moħbija f'codebases li kienu ġew eżaminati minn eluf ta' żviluppaturi u riċerkaturi tas-sigurtà matul is-snin. Mythos sabhom fi ftit ġimgħat.

Kważi mil-lum għal għada, Anthropic issir waħda mill-organizzazzjonijiet ċibernetiċi l-aktar kapaċi fid-dinja. Il-kumpanija tiddeċiedi li Mythos ma tistax tinħareġ pubblikament qabel ma d-difensuri ċibernetiċi jingħataw l-opportunità li jirranġaw it-toqob tas-sigurtà li għadhom jeżistu.

Għalhekk tniedi Project Glasswing: koalizzjoni difensiva li tagħti aċċess esklussiv għal Mythos lil grupp żgħir ta' sħab – fosthom AWS, Apple, Google, Microsoft, Nvidia u CrowdStrike – sabiex jidentifikaw il-vulnerabbiltajiet qabel ma l-avversarji tagħhom ikunu jistgħu jisfruttawhom. L-għan huwa li l-infrastruttura tas-software Amerikana ssir kemm jista' jkun sigura qabel ma l-mudelli miftuħa jilħqu kapaċitajiet offensivi simili — xi ħaġa li Anthropic tistma li tista' sseħħ fi żmien bejn sitt xhur u tnax-il xahar.

L-AI Security Institute tar-Renju Unit — li bniet il-kompetenza esperta avvanzata fl-AI fi ħdan il-gvern — tiġi mistieden tittestjah, iżda l-ebda kumpanija Ewropea u l-ebda gvern Ewropew ma jingħataw aċċess.

Christian: nassumi li smajt dwar Glasswing

Caroline: Iva.

Christian: m'hemmx kumpanija ewropea waħda fuq il-lista

Caroline: Naf.

Christian: l-istack kollu tas-software tal-kontinent se jkun inqas sigur meta mqabbel mal-kapaċitajiet amerikani tal-AI

Christian: hemm xi ħadd fi brussell li verament jifhem xi jfisser dan?

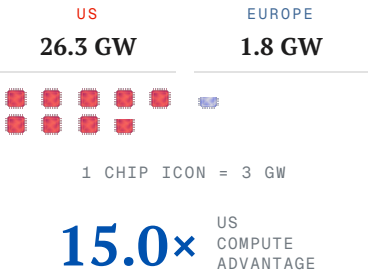
Ħafna Ewropej jibqgħu xettiċi dwar il-qawwa reali ta' Mythos. "Qed joħolqu hype għall-prodotti tagħhom," jistmerr avukat tal-Kummissjoni Ewropea li jaħdem fil-qasam tal-agrikoltura, bilqiegħda fuq mejda qrib Caroline fil-kafetterija. "Illaħwa! Bnejna arma nukleari. Imma tinkwetawx, nistgħu nbigħulkom bunker!" Meta Caroline tikkontradixxih, l-avukat jindika li huwa impossibbli li xi ħadd jivverifika dak li qed tgħid Anthropic jekk il-mudell ma jinħariġx. "Konvenjenti hux!"

Caroline bilkemm jirnexxilha żżomm il-frustrazzjoni tagħha. Għaliex dawn il-kumpaniji kbar kollha kienu se jorbtu isimhom ma' Project Glasswing jekk il-ħaġa kollha kienet qarrieqa? Kif jista' jkun li Mozilla sabet għoxrin darba aktar vulnerabbiltajiet dan ix-xahar mis-soltu? Tqatta' l-lejl kollu taħdem fuq memo dwar il-konsegwenzi strateġiċi tal-esklużjoni Ewropea minn Glasswing u jirnexxilha tikseb briefing ta' emerġenza mad-direttur tagħha, li juri li hu ferm iżjed lest li jisma'.

Fil-ġimgħat ta' wara, l-UE u l-gvernijiet tal-Istati Membri jagħmlu pressjoni fuq Anthropic biex jingħatalhom aċċess. Il-mexxejja jagħrfu theddida għas-sigurtà nazzjonali meta jarawha. Anthropic tibqa' kawta, iżda lesta tiddiskuti. Madankollu, meta l-kumpanija finalment tħabbar li trid testendi l-aċċess għal Mythos lil sebgħin organizzazzjoni oħra — ħafna minnhom Ewropej — il-White House topponi. Ħaġa perikoluża, jgħidu. Barra minn hekk, il-kapaċità komputazzjonali ta' Anthropic hija limitata; aktar sħab ifissru inqas kapaċità għall-ħtiġijiet tal-gvern Amerikan.

Xahar qabel, l-amministrazzjoni Amerikana riedet teqred lil Anthropic. Issa trid iżżomm l-aktar mudell qawwi tagħha fil-biċċa l-kbira għaliha biss. Jinstab kompromess li jippermetti lill-aġenziji jużaw Mythos permezz ta' Glasswing, filwaqt li d-dežinjazzjoni bħala riskju għall-katina tal-provvista tibqa' teknikament fis-seħħ. F'daqqa waħda, il-White House tiddeċiedi li tista' taħdem ma' Anthropic wara kollox. Il-President għadu jsejħilha "woke". Iżda issa jżid ukoll li hija "intelliġenti ħafna".

Ġunju 2026 – Diżillużjoni

Wara tmintax-il xahar ta' stennija, DeepSeek toħroġ il-mudell il-ġdid tagħha, V4. Huwa impressjonanti meta wieħed iqis ir-riżorsi limitati tal-kumpanija. Madankollu, għadu mill-inqas sitt xhur wara l-pijunieri teknoloġiċi Amerikani. DeepSeek tammetti li m'għandhiex biżżejjed qawwa komputazzjonali biex toffri l-mudell fuq skala kbira. Il-kumpanija li għal mument qasir kienet ikkonvinċiet lill-Ewropa li l-qawwa komputazzjonali ma kinitx importanti tibqa' limitata mill-istess problema.

L-Ewropa qed tbati saħansitra aktar miċ-Ċina. Mistral waqgħet aktar lura. Irnexxielha tiġbor €830 miljun oħra, iżda dan ir-rawnd ta' finanzjament huwa 150 darba iżgħar mill-aħħar wieħed ta' OpenAI. Iddisprata għal aktar kapital, Mistral tibda titkellem ma' investituri Amerikani. Tibda tinxtered xniegħa li SpaceX — il-konglomerat tar-rokits u l-AI ta' Elon Musk — qed tesplora l-possibbiltà li takkwistaha.

Christian: mistral jaf tinbiegħ lil spacex

Caroline: Il-gvern Franċiż qatt mhu se jippermetti dan.

Christian: imma għandhom bżonn ammonti enormi ta' qawwa komputazzjonali u kapital

Christian: naħseb jew se jbigħu jew ikomplu jduru lejn il-konsulenza

Christian: f'kull każ, dan hu t-tmiem tal-ai pijuniera ewropea

Christian: tipo spiċċat. m'hemmx oħra

L-istorja tal-infrastruttura ma tantx hi isbaħ. L-akbar superkompjuter tal-AI fl-Istati Uniti jopera b'1,250 megawatt. L-akbar wieħed fl-Ewropa jopera bi 83 megawatt. Il-pjan tal-Gigafabbriki jinsab ħafna lura meta mqabbel mal-iskeda, u issa l-operat mistenni jibda fl-2029. Ir-restrizzjonijiet baġitarji jfissru li l-ambizzjoni tiegħu se titnaqqas. Anki kieku Gigafabbrika kompluta kellha taqa' mis-sema għada stess, tkun biss madwar għaxra fil-

mija tad-daqs tal-akbar ċentru tad-data tal-AI fl-Amerika. L-Ewropa tospita biss ħamsa fil-mija tal-komputazzjoni globali tal-AI. L-Istati Uniti tospita tmenin fil-mija.

Ċertament, hemm xi aħbarijiet pożittivi wkoll. SoftBank — l-istess kumpanija li kienet fuq il-palk mal-President Trump — wiegħdet li tinvesti $45 biljun matul il-ħames snin li ġejjin biex tibni l-kapaċità taċ-ċentri tad-data tal-AI fi Franza. Iżda Caroline tgħallmet tisma' dawn il-wegħdiet b'ċerta kawtela. Fluidstack, kumpanija li tipprovdi servizzi tal-cloud u li kienet ippjanat li tibni ċentru tad-data fuq skala ta' gigawatt qrib Pariġi, reċentement abbandunat il-proġett. Agħar minn hekk, ċaqalqet il-kwartieri ġenerali tagħha minn Londra għall-Istati Uniti. OpenAI wkoll ċekknet l-iskala tal-pjanijiet tagħha biex tibni ċentru tad-data kbir fir-Renju Unit, minħabba ostakli regolatorji.

Meta, f'Ġunju, l-UE tħabbar il-pakkett tant mistenni tagħha dwar is-sovranità teknoloġika, Caroline tħossha maqsuma dwar it-tifħir kollu. Minn naħa, id-dijanjożi hija korretta: l-Ewropa tassew saret dipendenti wisq fuq it-teknoloġija Amerikana. Waħda mis-soluzzjonijiet li hija kienet issuġġeriet daħlet fil-pakkett: proposta għal żoni speċjali fejn l-industrija tkun tista' tibni ċentri tad-data tal-AI bi proċeduri aċċellerati. Min-naħa l-oħra, iċ-ċifri sempliċement ma jaqblux. L-għan uffiċjali tal-UE huwa li tattira €200 biljun f'investiment privat għaċ-ċentri tad-data tal-AI sal-2036. Dan huwa biss kwart ta' dak li l-hyperscalers Amerikani se jonfqu fl-2026 waħedha.

Meta tispjega s-sitwazzjoni lil ħabib tagħha, hu jwieġeb: "Allura qed tipproponu programm ta' għaxar snin daqs in-nefqa kapitali tagħhom fi tliet xhur, u qed issejħulu mobilizzazzjoni storika?"

Wara negozjati twal, grupp magħżul ta' Ewropej finalment jiġi mwiegħed aċċess għal Mythos. Iżda waqt li d-dipartimenti legali għadhom qed jiffinalizzaw id-dettalji tal-kuntratti, Anthropic diġà bdiet tħarreġ Mythos 2.0. U hemm problema akbar. Il-President Amerikan għadu kif iffirma Ordni Eżekuttiva li tordna lill-kumpaniji tal-AI pijuniera jippermettu "volontarjament" lill-gvern Amerikan jeżamina l-mudelli tagħhom għal riskji ċibernetiċi qabel ma jiħarġu għall-pubbliku.

L-ordni tippermetti wkoll lill-aġenziji federali jaċċessaw dawn il-mudelli qabel jinħarġu għall-pubbliku. Id-dettalji huma skarsi. L-istruttura, iżda, hija ċara. Kull mudell b'saħħtu biżżejjed biex jagħmel differenza — jew "covered frontier model", kif isejjaħlu l-ordni — issa l-ewwel se jibda

jgħaddi minn idejn Washington. Il-gvern ikollu sa tletin jum ta' aċċess federali esklussiv qabel jinħareġ, u sehem dwar min huma l-"imsieħba affidabbli" li jistgħu jużaw il-mudell qabel ma jsir disponibbli għall-pubbliku.

Caroline taqra d-dokument darbtejn. It-tletin jum huma sopportabbli, iżda l-kontroll fuq min ikollu aċċess bikri ifisser li hija Washington li se tiddeċiedi min se jirċievi l-mudell waqt li jkun għadu aktar avvanzat mill-alternattivi miftuħa, permezz ta' proċess klassifikat, u m'hemm l-ebda raġuni partikolari għaliex għandu jkun hemm isem Ewropew fuq dik il-lista.

Christian: rajtha l-executive order?

Christian: din glasswing imma għal kull mudell ġdid minn issa 'l quddiem

Christian: m'hemm l-ebda klawżola dwar l-alleati. lanqas waħda

Caroline: Naf.

Christian: allura jekk l-ewropa tiħux aċċess bikri għall-mudelli pijuniera

Christian: issa hija deċiżjoni tal-NSA biss

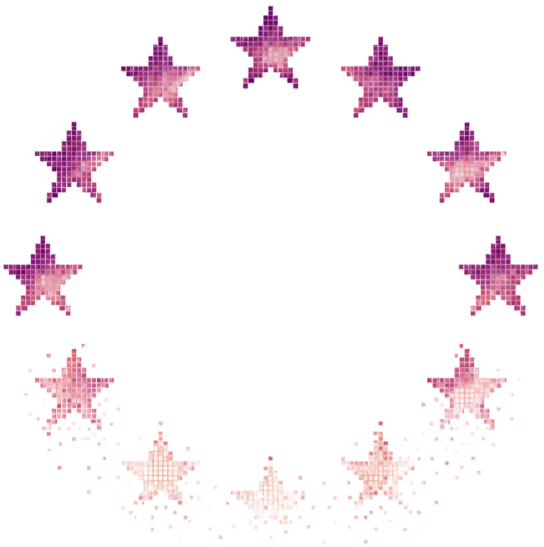
Christian: kull tliet xhur, għal dejjem

Sadanittant, Anthropic u OpenAI jkomplu jaraw tkabbir esponenzjali fid-dħul tagħhom. Anthropic tinsab fi triqitha biex tilħaq rata annwali ta' $100 biljun sal-aħħar tas-sena, u ffirmat ftehimiet urġenti għal aktar qawwa komputazzjonali sabiex tlaħħaq mad-domanda dejjem tikber. Fil-laboratorji tal-AI, il-metodi tax-xogħol interni jinbidlu kważi kull xahar. Ir-riċerkaturi jamministraw gruppi sħaħ ta' aġenti li jagħmlu l-maġġoranza tax-xogħol tal-ikkowdjar. L-AI qed tikkontribwixxi għar-riċerka u l-iżvilupp tagħha stess. Qed tagħmel lilha nnifisha aħjar. U qed tuża dawk il-kisbiet biex issir saħansitra aħjar f'li ttejjeb lilha nnifisha. Ftit xhur qabel, il-Federal Reserve Amerikana ppubblikat riċerka li turi li l-impjiegi għal inġiniera tas-software fil-livell junior huma ferm inqas milli mistenni. L-

ishma tal-kumpaniji tas-software qed jikkrollaw, hekk kif l-investituri jassumu li mudelli dejjem aktar qawwija tal-AI għall-ikkowdjar se jieħdu sehem kbir mis-suq tagħhom.

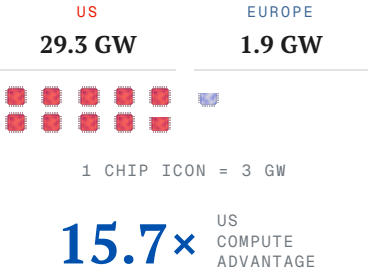
Caroline kienet ilha tmintax-il xahar tħambaq li ħafna minn dan se jseħħ, iżda ma rnexxilhiex tagħmel differenza sinifikanti.

Ix-Xenarju

Sa dan il-punt, dak kollu li għidna ġara tassew — bl-uniċi elementi fittizji jkunu l-istejjer personali ta' Caroline u Christian. Minn hawn 'il quddiem, nibdew nispekulaw. Mhux se nibqgħu nirreferu għal kumpaniji reali tal-AI individwali. Minflok, se nużaw atturi fittizji: **Atlas** *għall-kumpanija ewlenija Amerikana tal-AI,* **Helios** *għall-kumpanija ewlenija Ewropea, u* **Zimo** *għall-kumpanija ewlenija Ċiniża.*

Awwissu 2026 – Il-qasma

Lura fi Frar, il-Kanċillier Ġermaniż għamel żjara statali fiċ-Ċina. F'Hangzhou żar fabbriki Ċiniżi tal-vetturi elettriċi u tar-robotika. Persuni fuq ġewwa rrappurtaw li rritorna aktar serju, b'sens ġdid ta' urġenza u konvinzjoni akbar li l-manifatturi Ġermaniżi se jaqgħu lura meta mqabbla mal-kompetituri Ċiniżi tagħhom jekk ma jżidux il-pass. Issa jiskeda vjaġġ simili lejn San Francisco. Matul l-aħħar xhur, nies li jirrispetta — mexxejja tan-negozju u ekonomisti Ġermaniżi, bankiera Amerikani — qalulu li r-rivoluzzjoni tal-AI hija reali. Irid jaraha b'għajnejh. Takkumpanjah delegazzjoni industrijali.

Il-kanċillier mhuwiex bniedem li jimpressjona ruħu faċilment. Madankollu, għal darb'oħra jirritorna aktar kwiet milli telaq. Issa rrealizza li l-elit Ewropej ilhom żbaljati għall-aħħar tmintax-il xahar. Filwaqt li kienu qed jiddibattu jekk l-AI kinitx se tasal sal-limitu, it-teknoloġija kompliet tavvanza aktar malajr milli bassru anke l-aktar ottimisti. Waqt li kienu qed jiżnu kemm hija importanti l-AI, din kienet qed toħloq revoluzzjoni fl-inġinerija tas-software u s-sigurtà ċibernetika. U filwaqt li kienu qed ifaħħru l-inizjattivi għal AI sovrana Ewropea, id-dipendenza tagħhom fuq il-forniturі Amerikani kompliet tikber.

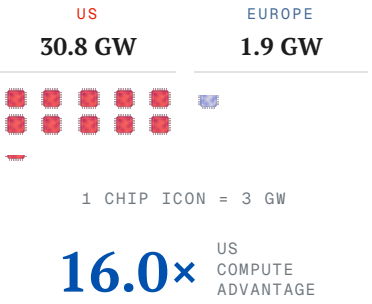
Fil-jiem ta' wara, jagħmel sensiela ta' telefonati twal mal-President Franċiż u mal-President tal-Kummissjoni Ewropea. It-tlieta li huma jħossu li l-Ewropa waslet f'mument kruċjali. L-AI se tkompli ssir aktar kapaċi. M'hemm l-ebda raġuni valida biex wieħed jemmen li se tieqaf fil-livell uman. Se tbiddel is-swieq tax-xogħol, l-arkitetturi tas-sigurtà u l-bilanċ tal-poter bejn il-kontinenti. L-Ewropa hija dipendenti u mhix ippreparata. Jekk il-vapur għandu jibdel id-direzzjoni, dan irid jagħmlu issa.

Il-mistoqsija hija kif. Il-konsulenti tekniċi tagħhom jitolbu libertà regolatorja kważi totali għall-forniturі taċ-ċentri tad-data u għall-kumpaniji fil-katina tal-provvista tal-hardware. Jgħidu li rispons estrem biss huwa proporzjonat mal-importanza tal-mument. L-AI se tqajjem rivoluzzjoni industrijali ġdida, u jekk l-Ewropa ma tindustrijalizzax ruħha malajr, se titħalla lura. L-Ewropa trid timxi aktar malajr minn kull ħaġa li qatt ippruvat tagħmel fi żmien ta' paċi.

Il-konsulenti politiċi tagħhom, min-naħa l-oħra, jitolbu approċċ aktar kawt. Iwissu li l-gvernijiet tagħhom jaf ma joħorġux fuq żewġ saqajn minn dan kollu, bil-konsegwenzi politiċi ta' pakkett daqshekk radikali. In-nies ma

jħobbux l-AI; Franza, il-Ġermanja u l-UE għandhom ħafna sfidi oħra, u huwa biss porzjon żgħir tal-elettorat li se jifhem il-ħtieġa ta' dawn il-miżuri. Jgħidu li r-"risposta effettiva" tista' tkun ukoll l-aktar waħda effettiva biex ittemm karrieri politiċi.

Settembru 2026 – Viżjoni pożittiva

Fis-Summit Franko-Ġermaniż dwar is-Sovranità tal-AI fi Strasburgu, il-President Franċiż u l-Kanċillier Ġermaniż jagħtu diskors konġunt. Kliemu nkiteb mill-konsulenti politiċi tagħhom.

Caroline ssegwi mid-dar tagħha f'Lille. Iż-żewġ mexxejja jitkellmu dwar determinazzjoni u destin. L-Ewropa, jgħidu, ma tistax tibqa' tiddependi fuq ħaddieħor għat-teknoloġiji li se jiddefinixxu l-futur tagħha — lezzjoni li diġà tgħallmet fl-enerġija u fid-difiża. Għalhekk, l-Ewropa trid tibni l-AI pijuniera tagħha stess.

L-isfida hija enormi iżda tista' tintrebaħ. Dak li hemm bżonn huwa investiment, regoli li jġiegħlu lill-fornituri Amerikani jikkompetu b'mod ġust, u pubbliku li jixtri Ewropew. Id-diskors huwa mimli slogans eċċellenti.

Matul il-ġimgħat ta' wara, jitħabbru inizjattivi ġodda tal-AI kważi kuljum. L-għan huwa li x-xettiċi tant jisimgħuha li jinħoloq sens ta' tama. L-Inizjattiva għall-AI Avvanzata finalment tirċievi finanzjament serju permezz ta' investiment kapitali ta' €2 biljun. Jitħabbru erba' Gigafabbriki oħra. Jinbdew programmi ġodda għall-adozzjoni tal-AI. Il-Kummissjoni Ewropea takkuża fornitur Amerikan ta' mudelli tal-AI għal skopijiet ġenerali li naqas milli jikkonforma mal-Att dwar l-Intelliġenza Artifiċjali. Fl-istess ħin tiftaħ żewġ investigazzjonijiet ta' riskju sistemiku skont l-Att dwar is-Servizzi Diġitali dwar kif ġew immaniġġjati kampanji ta' diżinformazzjoni ġġenerata mill-AI, abbażi tad-dispożizzjonijiet l-aktar miftuħa tal-liġi.

Il-miżura ewlenija — dik li l-kollegi ta' Caroline jiddiskutu waqt il-ħin tal-kafè — hija proposta tal-Kummissjoni għal Regolament dwar is-Sovranità Diġitali. Appoġġjata minn Franza u l-Ġermanja, il-proposta tirrikjedi li sal-2032 kull infrastruttura kritika tas-settur pubbliku taħdem fuq cloud u software tal-AI kompletament Ewropej. Ebda AI Amerikana. Ebda cloud Amerikana. Il-mudell huwa ispirat mill-miri klimatiċi Ewropej: u joħloq skadenza vinkolanti li ġġiegħel lil kulħadd jieħu deċiżjonijiet. Fl-istess ħin, toħloq suq garantit u kbir ta' klijenti futuri għall-fornituri Ewropej.

Il-miżuri jintlaqgħu tajjeb. Li nnaqqsu d-dipendenza fuq l-Amerika hija idea popolari u l-kummentaturi jfaħħru l-mossa bħala politika industrijali għall-era tal-AI. L-Ewropa, fl-aħħar, qed tappoġġja lill-kumpaniji

teknoloġiċi tagħha stess. Anke xi wħud mill-kollegi l-aktar xettiċi ta' Caroline jammettu li fl-aħħar qed jiġri xi ħaġa.

Xi ekonomisti u esperti tal-politika teknoloġika jesprimu dubji. Jgħidu li l-Ewropa ma tistax tibqa' tevita kompromessi diffiċli. L-investimenti huma żgħar wisq u ma joħolqux biżżejjed inċentivi – fejn huma l-inċentivi tas-suq biex tinbena qawwa komputazzjonali fuq skala kbira fl-Ewropa? Il-miri tal-akkwist, skonthom, ma jindirizzawx problemi fundamentali bħas-suq uniku frammentat, il-liġijiet tax-xogħol riġidi li jxekklu l-istartups u l-adozzjoni tal-AI, jew ir-regoli nazzjonali li effettivament jiżolaw setturi bħall-kura tas-saħħa u s-servizzi legali. U filwaqt li l-azzjonijiet taħt l-Att dwar l-Intelliġenza Artifiċjali huma ġustifikati, dawk taħt l-Att dwar is-Servizzi Diġitali jidhru li huma, tal-inqas parzjalment, motivati politikament. L-Ewropa jmissha tagħżel il-battalji tagħha b'aktar għaqal?

Iżda l-eliti Ewropej xebgħu min-negattività. Din hija viżjoni pożittiva, mument fejn kulħadd jingħaqad wara l-bandiera. Jekk dawk li jfasslu l-politiki għandhom dubji, ħafna minnhom mhumiex jiġu espressi.

Caroline ċertament għandha dubji. Tibża' li l-pakkett kollu dwar is-sovranità tal-AI jassumi li, fi żmien sitt snin, l-Ewropa se jkun għad għandha settur tal-AI pijuniera li jistħoqqlu protezzjoni. X'jiġri jekk ma jkollhiex?

Tikkomponi memo li jqajjem proprju dan il-punt, fejn titlob miżuri li joħolqu influwenza strateġika – pjan ta' kontinġenza f'każ li ċ-ċampjin Ewropew tal-AI Helios ma jirnexxilux inaqqas id-distakk, jew li l-Gigafabbriki ma jilħqux il-miri tagħhom, jew li l-politika "Ixtri Ewropew" tħalli lis-servizzi pubbliċi b'għodod inferjuri għal dawk Amerikani. Id-direttur tagħha jaqra n-nota b'attenzjoni. Jgħidilha li hija kontribuzzjoni siewja u maħsuba sew. Iwiegħed li jgħaddiha 'l fuq fil-katina.

Christian: 2032? 100% sovranità?

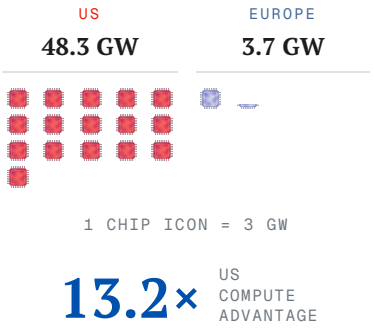
Christian: x'inhu l-pjan b?

Caroline: M'hemmx wieħed.

Christian: ovvjament li m'hemmx

Fil-privat, il-Kanċillier Ġermaniż u l-President Franċiż jgħidu lil xulxin li għamlu dak li kien possibbli. Anke huma ma jistgħux jegħlbu tant realtajiet politiċi f'nifs wieħed. Is-sistema ma kinitx tiflaħ għal aktar.

Ġunju 2027 – Il-ħin qed jispiċċa

Fis-sajf ta' wara, il-laboratorju Ċiniż Zimo jirrilaxxa l-weights ta' mudell tal-AI tajjeb daqs Mythos. Il-kapaċitajiet offensivi ċibernetiċi li Anthropic kienet żammet protetti wara Project Glasswing issa huma disponibbli għal kulħadd. U mhux kulħadd għandu intenzjonijiet tajbin.

Il-kapaċitajiet il-ġodda jippermettu lill-hackers jiftħu software kummerċjali antik u vulnerabbli bl-istess tip ta' faċilità li serrieq isib biex jaqta' karta. L-universitajiet Ewropej, l-isptarijiet, il-gvernijiet reġjonali — kull istituzzjoni li ma investietx f'difiża ċibernetika ta' livell li tiflaħ għal Mythos — issib ruħha msakkra barra mis-sistemi tagħha stess. Fuq l-iskrins jitfaċċaw indirizzi ta' wallets tal-kripto. L-unika għażla li tibqgħalhom hija li jħallsu.

Huma biss dawk li jużaw l-AI għad-difiża ċibernetika li għandhom ċans. Dan iqajjem rabja kbira lejn il-laboratorji tal-AI: l-ewwel ħelsu l-marda u issa qed ibigħu l-kura! U bi prezz għoli.

L-Ewropa qed titgħallem il-konsegwenzi tal-politika tagħha tas-sovranità bl-aktar mod dirett possibbli. Ir-Regolament dwar is-Sovranità Diġitali għadu kif ġie approvat u diversi Stati Membri diġà kienu bdew jadattaw il-politiki tal-akkwist tagħhom minn qabel. Il-kumpanija ewlenija Amerikana Atlas tinsab snin quddiem Helios fid-difiża ċibernetika. L-aġenziji li ħaddnu l-aktar il-politika "Ixtri Ewropew" issa huma dawk li qed iħallsu l-fidwa biex jerġgħu jiksbu aċċess.

Dawk li żammew kuntratt Amerikan bħala garanzija qed imorru aħjar. Iżda anke huma qed jużaw difiżi tat-tieni klassi. Wara l-Ordni Eżekuttiva, il-gvern Amerikan informalment japprova kull mudell pijunier ġdid. L-aqwa mudelli ċibernetiċi Amerikani jaslu l-Ewropa bejn xahrejn u sitt xhur wara r-rilaxx domestiku tagħhom. Uffiċjalment, dan isir għal raġunijiet ta' sigurtà u sorveljanza. Mhux uffiċjalment, Washington skopriet vantaġġ strateġiku li m'għandha l-ebda intenzjoni li titilfu.

Caroline tqatta' l-biċċa l-kbira ta' Ġunju fuq telefonati mal-gvernijiet nazzjonali. Il-konversazzjonijiet huma qosra u xejn pjaċevoli.

Christian: brussell kif qed tkampa mal-mewġa ta' ransomware?

Caroline: Ħażin. Il-politiki tas-sovranità qed iweġġgħu.

Christian: x'ironija

Caroline: Mhix tad-daħq.

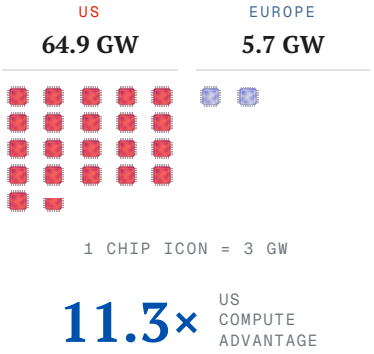
Christian: skużani. għandek raġun

Hekk kif is-sitwazzjoni fl-Ewropa ssir insostenibbli, kemm l-Istati Uniti kif ukoll iċ-Ċina jħabbru restrizzjonijiet stretti fuq il-pubblikazzjoni open-source ta' mudelli pijunieri tal-AI. Washington issemmi s-sigurtà nazzjonali u tindika l-aċċellerazzjoni fir-riċerka u l-iżvilupp tal-avversarji u l-proliferazzjoni ta' kapaċità ċibernetika awtonoma. Beijing titkellem dwar stabbiltà soċjali u ordni. Għall-ewwel darba fi żmien twil, iż-żewġ gvernijiet jaslu għall-istess konklużjoni: il-weights tal-mudelli pijunieri saru perikolużi wisq biex jingħataw liberament lil kulħadd.

Meta toħroġ mill-uffiċċju filgħaxija dakinhar tat-tħabbira mill-Gvern Ċiniż, Caroline tinnota burdata pożittiva madwarha. Il-Pakkett Ewropew għas-Sovranità Teknoloġika kien faħħar l-open source bħala kontrobilanċ kontra d-dominanza Amerikana fl-AI. U madankollu, il-kollegi tagħha dehru rashom mistrieħa. Il-mewġa ta' ransomware se tonqos. Il-kapaċitajiet offensivi ċibernetiċi se jieqfu javvanzaw. Id-difiża se tlaħħaq. Il-kriżi, jaqblu ħafna minnhom, ġiet ikkontrollata.

Ftit li xejn fadal nies li jaħsbu dwar xi tfisser din il-projbizzjoni tal-open source għad-dipendenzi Ewropej li qed jikbru dejjem aktar.

Jannar 2028 – Rendikont tas-sitwazzjoni

Sittax-il xahar wara Strażburgu, Caroline ġiet promossa u trasferita għal tim differenti.

Il-progress fl-AI qed jinkiseb saħansitra aktar malajr milli kien fl-2026, eżatt kif kienu bassru l-kapijiet tal-kumpaniji tat-teknoloġija. L-aġenti tal-AI issa joperaw spreadsheets, jiddisinjaw software u jħaddmu għodod finanzjarji. Mudell wieħed jiġġenera stampa; ieħor jiftaħ Photoshop u jgħaddi minn ħamsin iterazzjoni differenti sakemm il-kompożizzjoni tkun perfetta. Caroline tattendi dimostrazzjoni fejn aġent tal-AI jinnaviga software korporattiv darbtejn aktar malajr minn bniedem, mingħajr ma jagħmel żball wieħed. Tħossha skomda tara dan iseħħ quddiem għajnejha.

Il-laboratorji Amerikani ewlenin jinsabu fit-triq biex jawtomatizzaw ir-riċerka tal-AI nnifisha. Atlas saret kumpanija pubblika. Il-kapitalizzazzjoni tagħha fis-suq laħqet erba' triljun ewro, u sa dan il-punt kulħadd jaqbel li l-AI hija l-ikbar rivoluzzjoni teknoloġika tal-lum.

It-tellieqa wkoll naqset fin-numru ta' parteċipanti — konsegwenza tar-rekwiżiti kapitali dejjem akbar u tal-effett ta' awtoaċċellerazzjoni fir-riċerka tal-AI. Il-kumpaniji Amerikani tal-AI li jinsabu fir-raba' u l-ħames post waqgħu aktar lura. Waħda qed tikkunsidra li tgħaqqad ir-riċerka pijuniera tagħha mal-laboratorju ewlieni; oħra ħolqot servizz tal-cloud parallel u qed tipprova timmanifattura ċ-ċipep tal-AI.

Helios, fuq il-mewġa tas-sovranità teknoloġika Ewropea, b'mod impressjonanti rnexxielha żżomm id-distakk ta' madwar sena u nofs wara l-pijunieri Amerikani. Ġabret biljuni mingħand investituri Ewropej ġodda u rnexxielha żżomm ħafna mit-talent milli jitlaq.

Id-distakk relattiv ma nbidilx. F'dan is-sens, hija tip ta' rebħa. Iżda d-distakk assolut huwa storja differenti. Fl-2023, sena u nofs kienet tfisser ġenerazzjoni waħda. Issa, bil-progress fil-kapaċitajiet dejjem aktar mgħaġġel u ċ-ċikli ta' iterazzjoni dejjem iqsar, tfisser ħafna ġenerazzjonijiet. U s-sistemi tal-AI m'għadhomx sempliċement chatbots. Qed imexxu programmi ta' skoperta ta' mediċini, jawtomatizzaw il-matematika u s-sigurtà ċibernetika, u jwettqu ammonti sostanzjali tax-xogħol ta' ħafna professjonisti.

Ħabib antik ta' Caroline, inġinier tas-software f'bank Franċiż għall-konsumatur, jgħidilha fuq tazza nbid li min iħaddmu għandu politika ta' AI sovrana. Għandu permess juża Atlas sa ċertu punt. Iżda ma jista' jtella' xejn sostanzjali — lanqas l-ismijiet tal-kolonni ta' dataset. Jista' juża Helios, iżda huwa inferjuri. Allura, fil-prattika, juża Atlas fuq il-laptop personali tiegħu mbagħad jikkopja l-fajls.

L-istess xejra tirrepeti ruħha fil-biċċa l-kbira tal-kumpaniji Ewropej l-kbar. Kulħadd jaf li dan qed jiġri imma ħadd ma jitkellem dwaru.

U madankollu, xi politiċi fi Brussell għadhom ottimisti.

L-Inizjattiva għall-AI Avvanzata għaddejja b'ritmu liema bħalu. Franza u l-Ġermanja investew kapital politiku konsiderevoli fil-proġett. Iddeċidew li joffru pagi kompetittivi u rnexxielhom jattiraw talent serju, inklużi nies b'esperjenza f'laboratorji Amerikani. Waħda mill-imħatri tal-Inizjattiva fir-riċerka — mudelli tad-dinja li jistgħu jintużaw biex jitħarrġu r-robots — qed jipproduċi xogħol promettenti li qed jiġbed attenzjoni internazzjonali.

Il-baġit tal-UE għall-2028 fetaħ ukoll l-aċċess għal fondi sostanzjali għall-AI fix-xjenza: il-mediċina, il-materjali, enerġija nadifa — oqsma fejn l-Ewropa realistikament għadha tista' tirbaħ. Wara bidu diffiċli, il-programmi pilota għall-adozzjoni tal-AI qed irendu riżultati pożittivi. It-tobba huma aktar produttivi. L-għalliema qed jirrapportaw riżultati aħjar għall-istudenti tagħhom.

Lanqas il-previżjonijiet katastrofiċi dwar l-impjiegi ma seħħew. Anke f'setturi b'adozzjoni għolja, l-AI ma naqqsitx b'mod sinifikanti l-impjiegi. Minflok, il-ħaddiema li jafu jikkoordinaw sistemi tal-AI — konsulenti, avukati, inġiniera tas-software, analisti u disinjaturi — qed jaraw kemm il-produzzjoni tagħhom kif ukoll il-pagi tagħhom jiżdiedu. Il-ġudizzju, ir-relazzjonijiet mal-klijenti u r-responsabbiltà saru aktar importanti hekk kif l-AI tieħu f'idejha x-xogħol repetittiv.

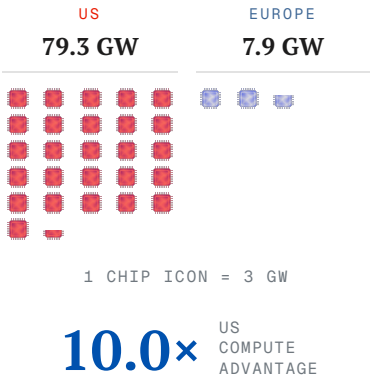
Prim Ministru Ewropew jammetti f'intervista li l-Ewropa bdiet tard, iżda jinsisti li issa qed tlaħħaq u li l-AI Ewropea qed tagħti spinta lil splużjoni ġdida fil-produttività. Caroline tibgħat l-intervista lil Christian meta tasal id-dar.

Caroline: Forsi l-kap tiegħi mhux daqshekk ħażin wara kollox.

Christian: ħudu gost bl-isplużjoni fil-produttività

Christian: hija indikatur li waqajtu lura

Mejju 2028 – Il-kriżi tal-qawwa komputazzjonali

Id-dinja kollha issa qed tibki għal aktar qawwa komputazzjonali.

Instabu soluzzjonijiet għal kull konġestjoni preċedenti fil-katina tal-provvista taċ-ċipep tal-AI. Meta l-fabbriki taċ-ċipep kienu skarsi, TSMC u Samsung bnew aktar. Meta l-grids tal-elettriku Amerikani ma setgħux ilaħħqu ma' ċentri tad-data ġodda, il-laboratorji xtraw ġeneraturi tal-gass mobbli u pproduċew l-enerġija huma stess fuq il-post. Meta l-memorja ta' bandwidth għolja saret skarsa, ġiet devjata l-kapaċità mill-prodotti għall-konsumatur, bl-effett li l-prezzijiet tal-ismartphones żdiedu drastikament, iżda dik kienet problema ta' ħaddieħor. Imma din il-konġestjoni differenti.

ASML, il-ġgant Netherlandiż tas-semikondutturi, hija l-unika kumpanija fid-dinja li tista' timmanifattura l-magni EUV li TSMC tuża biex tipproduċi ċ-ċipep tal-AI. Il-produzzjoni żdiedet minn sittin għal ħamsa u tmenin magna fis-sena – titjib ta' veru, iżda mhux biżżejjed fid-dawl tad-domanda li qed tisplodi. ASML tiddependi fuq aktar minn 5,000 fornitur. Jekk wieħed minnhom ma jilħaqx il-miri tiegħu, il-katina kollha tonqos fir-ritmu. L-inġinerija tant hija kumplessa li biex ittejjeb komponent wieħed biss minn mitt elf parti ta' magna waħda, teħtieġ PhD u snin ta' esperjenza speċjalizzata. Nies bħal dawn ma jistgħux jinħolqu mix-xejn.

Washington ma tħobbx il-fatt li ASML għadha tesporta xi magni qodma tal-litografija immersiva — magħrufa fis-settur bħala "DUVi" — lil xi kumpaniji Ċiniżi, li jużawhom biex jipproduċu ċ-ċipep tal-AI taċ-Ċina kemxejn inqas avvanzati.

Wara perjodu qasir fejn qablu dwar l-open source, ir-relazzjonijiet bejn l-Istati Uniti u ċ-Ċina reġgħu ddeterjoraw fl-aħħar sena. Washington tibża' li ċ-Ċina eventwalment taqbiżha fil-produzzjoni ladarba tlesti l-industrija domestika tas-semikondutturi tagħha. Iċ-Ċina qiegħda żżid ammonti immensi ta' enerġija b'ritmu impressjonanti, filwaqt li l-produzzjoni Amerikana tal-elettriku staġnat f'kuntrast. Jekk l-AI ssir tellieqa dwar min jibni l-aktar ċentri tad-data, iċ-Ċina se tirbaħ fit-tul. Beijing, min-naħa tagħha, tinkwieta li Washington se tikseb vantaġġ militari fl-AI li ċ-Ċina ma tkunx tista' tirkupra mqabbla miegħu qabel ma ċ-Ċina timmatura l-ekosistema tas-semikondutturi tagħha. Jekk jiġri dan, l-Istati Uniti tkun tista' tuża l-vantaġġ tagħha fl-AI biex tikseb konċessjonijiet ġeopolitiċi.

Dawk imħassba f'Beijing ma jserrħux rashom meta xi CEOs tal-kumpaniji tal-AI Amerikani jitkellmu apertament dwar li jużaw l-AI militari biex "jiddemokratizzaw" reġimi awtokratiċi.

Washington bdiet tifhem li fadlilha perjodu qasir ta' opportunità. Il-vantaġġ tagħha fl-AI huwa fil-biċċa l-kbira riżultat ta' kontrolli intelliġenti tal-esportazzjoni introdotti snin ilu fuq magni EUV Netherlandiżi u ċipep Amerikani tal-AI. Issa tiddeċiedi li tmur pass oltre. Tagħmel pressjoni kbira fuq The Hague biex twaqqaf kompletament l-esportazzjonijiet li fadal ta' ASML u l-manutenzjoni tal-magni DUVi. Din hija eskalazzjoni kbira billi ċ-Ċina tuża dawn il-magni wkoll biex tipproduċi ċipep għal prodotti ta' kuljum bħall-ismartphones u l-laptops.

In-Netherlands jirreżistu u jfittxu l-appoġġ tal-Istati Membri l-oħra tal-UE. Jifhmu r-raġunament Amerikan iżda ma jridux jiġu kkontrollati minn Washington, wisq inqas jiġu mkaxkra f'kunflitt bejn potenzi kbar minn amministrazzjoni li qattgħet sentejn tibbulja lill-Ewropa.

Il-Kummissjoni Ewropea tappoġġjahom, iżda diversi Stati Membri jibżgħu mir-ritaljazzjoni Amerikana jekk l-Ewropa tkompli tesporta l-magni. Il-pożizzjoni Ewropea tifframmenta ruħha qabel ma tifforma sew.

L-Olandiżi, frustrati, jippruvaw jikkoordinaw rispons mal-Ġappun u l-Korea t'Isfel, żewġ pajjiżi li jokkupaw pożizzjonijiet importanti fil-katina tal-provvista tal-hardware u li wkoll qed jiffaċċjaw pressjoni Amerikana. Iżda ż-żewġ kapitali għadhom jiddependu ħafna fuq il-protezzjoni militari Amerikana. Barra minn hekk, żaruhom reċentement uffiċjali Amerikani għolja. Ir-risposta tkun waħda edukata iżda negattiva.

Meta n-Netherlands iżommu sodi, Washington theddidhom. Tista' tinvoka l-Foreign Direct Product Rule, regola li tippermetti lil Washington teżerċita ġurisdizzjoni fuq kwalunkwe prodott fid-dinja jekk ikun ġie prodott bl-użu ta' teknoloġija jew software Amerikani. L-istess strument li ntuża kontra Huawei fl-2020. Il-magni ta' ASML jaqgħu taħt din ir-regola għal bosta raġunijiet. Jekk il-kumpanija tkompli tbigħ magni DUVi liċ-Ċina, tkun qed tikser il-liġi Amerikana. Jistgħu jiġu imposti pieni devastanti – iċ-ċaħda tal-privileġġi tal-esportazzjoni, multi ċivili, u, fit-teorija, responsabbiltà kriminali għal eżekuttivi individwali. ASML taf li dawn il-miżuri jagħmlu ħsara wkoll lill-Istati Uniti, li jiddependu fuq il-magni tagħha. Iżda ma tistax tirriskja li ssejjaħ il-bluff ta' Washington. L-Olandiżi jċedu.

Fi Brussell, Caroline taqra l-aħbarijiet bejn laqgħa u oħra. Taħseb fil-memo tagħha tal-2026 dwar il-ħtieġa li tinbena influwenza strateġika. Taħseb fil-wiċċ dħuli tad-direttur tagħha meta qalilha li kienet kontribuzzjoni maħsuba sew.

Christian: din twissija

Christian: għidli li qed jarawha hekk

Caroline: Il-kollegi diretti tiegħi hekk qed jagħmlu.

Caroline: Oħrajn qed isejħulu ostaklu temporanju.

Christian: ok

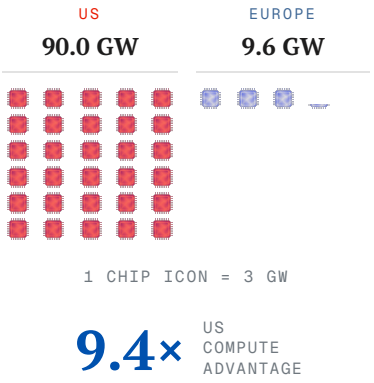
Christian: noted

Caroline: Tipo, nifhem għaliex għamlitha l-Amerika.

Caroline: Imma lanqas biss irnexxielna ninnegozjaw xi ħaġa lura.

Christian: sitwazzjoni tassew iffakkjata

Awwissu 2028 – Inevitabbiltà

Il-mudelli tal-AI m'għadhomx jaħsbu bl-Ingliż.

Minflok ma jiktbu l-ħsibijiet tagħhom fuq scratchpad diġitali – is-sistema li ilha tintuża mill-bidu tal-2025 u li l-bnedmin jistgħu jaqraw – is-sistemi l-ġodda jgħaddu minn listi twal ta' numri, imsejħa vettori ta' dimensjonijiet għoljin, li ħadd, lanqas mudelli oħra tal-AI, ma jista' jinterpretahom sew. Meħlusa mill-ħtieġa li jittraduċu l-ħsibijiet kumplessi tagħhom għall-Ingliż, dawn is-sistemi jaħsbu aktar malajr u b'mod aktar profond. Dan iwassal għal qabża rapida fl-intelliġenza u fil-kapaċitajiet tagħhom.

Ir-riċerkaturi tas-sigurtà li qed isegwu dawn l-iżviluppi huma allarmati – ħafna mill-istrateġiji tagħhom biex jikkontrollaw il-mudelli kienu jiddependu direttament fuq id-disponibbiltà ta' dawn is-scratchpads. Kif se nkunu nafu jekk il-mudelli humiex qed isegwu l-għanijiet tagħhom stess fil-moħbi? Dawk li jimmonitorjaw l-użu ħażin kif se jidentifikaw imġiba inkwetanti jekk ma jistgħux jaqraw ir-raġunament? Fi Brussell, l-esperti jridu li l-Uffiċċju Ewropew għall-Intelliġenza Artifiċjali jobbliga lill-iżviluppaturi jerġgħu lura għal sistemi bbażati fuq scratchpads, jew inkella jippreżentaw evidenza oħra li jifhmu x'inhu jiġri taħt il-wiċċ. Iżda l-Uffiċċju għall-Intelliġenza Artifiċjali diġà qiegħed imexxi proċeduri li jsaħħnu l-irjus kontra żewġ żviluppaturi Amerikani. Ir-relazzjoni transatlantika ma tiflaħx għal aktar tensjonijiet.

Għall-biċċa l-kbira tan-nies, l-effetti aktar immedjati huma dawk relatati mal-kapaċitajiet. Mudelli li qabel ma setgħux itemmu b'mod affidabbli proġetti ta' riċerka li jdumu diversi jiem issa jistgħu jagħmlu dan. Fl-Amerika, l-impjegaturi li kienu żammew lura milli jnaqqsu l-impjiegi issa jieħdu d-deċiżjoni finali. Ir-reklutaġġ għal pożizzjonijiet ta' livell bażiku jkompli jistaġna. Il-qgħad qed jaċċellera.

L-Ewropa tesperjenza inqas pressjoni fuq is-suq tax-xogħol, iżda wkoll inqas tkabbir: l-ekonomija tagħha qed tikber b'1.6% filwaqt li dik tal-Istati Uniti qed tirreġistra 3.8%. Id-distakk huwa inkontestabbli u huwa attribwit b'mod mifrux għad-differenzi fil-kapaċità li jinqabad il-valur ekonomiku tal-AI. L-Ewropa għandha aċċess għal kważi l-istess mudelli, iżda ma tistax tiġġenera l-istess qligħ ekonomiku. Hemm tliet raġunijiet.

L-ewwel waħda hija s-sjieda. Il-kumpaniji tal-AI u l-fornituri tal-infrastruttura li d-dħul tagħhom qed jisplodi huma kollha bbażati fl-Istati Uniti. Jeżistu startups Ewropej imwielda fl-era tal-AI, iżda huwa l-kapital

ta' riskju Amerikan li jagħmel possibbli r-rawnds ta' espansjoni, u dawk li qed jikbru malajr qegħdin dejjem aktar jimxu 'l barra mill-Ewropa.

It-tieni raġuni hija l-adozzjoni. Minkejja l-programmi pilota Ewropej, il-kumpaniji Amerikani mxew b'mod aktar aggressiv biex jintegraw l-AI pijuniera fil-proċessi tax-xogħol tagħhom. Xi kumpaniji Ewropej huma limitati minn regoli frammentati, oħrajn minn kultura maniġerjali li tevita r-riskju, jew minn politiki interni li jobbligawhom jużaw alternattivi lokali inferjuri. Kumpanija legali f'Milan li darba kienet titlob tariffi premium għall-għarfien tagħha tad-dritt kummerċjali Taljan issa qed tikkompeti ma' kumpanija Amerikana li l-AI tagħha timmaniġġja fl-istess ħin il-ġurisdizzjonijiet Taljani, Franċiżi u Ġermaniżi, aktar malajr u b'rati orħos. L-avukati tal-kumpanija Taljana għadhom ipprojbiti milli jużaw mudelli pijunieri. L-istess xejra qed tirrepeti ruħha fil-konsulenza, fis-software, fil-marketing u fil-finanzi.

It-tielet raġuni hija x'jiġri lill-kumpaniji li fil-fatt jadottaw l-AI. Ħafna kumpaniji Amerikani ta' daqs medju jirristrutturaw ruħhom madwar l-AI fi ftit xhur – strutturi organizzattivi aktar ċatti, timijiet iżgħar, ċikli aktar mgħaġġla – filwaqt li l-kumpaniji Ewropej ħafna drabi jieħdu snin. Il-kunsilli tal-ħaddiema jdewmu l-adozzjoni estensiva ta' għodod b'saħħithom tal-AI; il-protezzjonijiet tal-ħaddiema jagħmluha diffiċli biex jitkeċċew persuni li l-impjieg jista' jiġi awtomatizzat u li xogħolhom ikun meħtieġ f'partijiet oħra tas-suq tax-xogħol fejn hemm nuqqas ta' ħaddiema. Filwaqt li xi ħaddiema saru ferm aktar produttivi bl-għajnuna tal-AI, numru żgħir iżda dejjem jikber ta' ħaddiema Ewropej taparsi qegħdin jaħdmu u fil-verità ma jagħmlu xejn: jidħlu fis-sistema, jattendu l-laqgħat, imma l-bqija jħallu lill-aġenti jagħmlu l-parti l-kbira tax-xogħol fi frazzjoni tal-ħin. Dan għandu l-vantaġġi tiegħu: aktar ħin mal-familja, ikliet twal u mixjiet waranofsinhar. In-naħa l-oħra tal-munita hija li l-kumpaniji qed iħallsu kemm għall-AI kif ukoll għal ħaddiema bnedmin li mhumiex produttivi, u l-kapital li suppost jiffinanzja t-tkabbir jibqa' maqbud biex tinżamm il-forza tax-xogħol eżistenti.

Dan qed jiġri fi żmien meta l-ekonomija Ewropea diġà qed tiffaċċja diffikultajiet – l-industriji ewlenin tal-manifattura tagħha qiegħda dejjem aktar timxi lejn pajjiżi barra mill-kontinent. Fost l-aktar milquta hemm il-manifatturi tal-karozzi li xi darba kienu l-għira tad-dinja. Wara li waqgħu lura fil-moda tal-vetturi elettriċi, issa qed jiffaċċjaw pressjoni enormi minn karozzi Ċiniżi orħos u aħjar, u miljuni ta' ħaddiema spiċċaw b'futur inċert.

U issa anke l-bażi għat-taxxa Ewropea qed tibda tiddgħajjef. Il-flus li darba kienu jmorru għand il-ħaddiema qed imorru dejjem aktar għand il-kumpaniji Amerikani u l-investituri tagħhom, ħafna drabi wara li jgħaddu minn ġurisdizzjonijiet fejn ftit li xejn titħallas taxxa, fejn l-awtoritajiet fiskali Ewropej ma jistgħux jilħquhom. Fl-istess ħin, l-applikazzjonijiet għall-benefiċċji tal-qgħad qed jiżdiedu madwar il-kontinent kollu – mhux b'mod drammatiku, iżda miċ-ċifri Amerikani nistgħu naraw fejn sejrin l-affarijiet. U l-isplużjoni tal-AI qed tgħolli r-rati tal-imgħax madwar id-dinja, u ġġiegħel pajjiżi bħal Franza jonfqu parti dejjem akbar mill-baġit annwali tagħhom biex iħallsu d-dejn pubbliku.

Caroline: Naħseb li fl-aħħar qed nifhmek.

Caroline: L-unika kura vera għaċ-ċirku vizzjuż li spiċċat fih l-Ewropa hija t-tkabbir ekonomiku.

Caroline: Imma t-tkabbir qed iseħħ l-Amerika.

Christian: eżatt

Caroline: Għadni kif iltqajt ma' ħabiba antika mill-iskola.

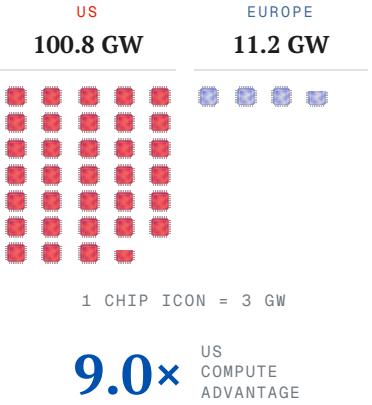
Caroline: Taħdem tliet sigħat kuljum.

Caroline: Il-bqija tax-xogħol tħalli lill-aġenti tagħha jagħmluh.

Caroline: Apparentement bdiet tehda fil-ġnien minflok.

Christian: hekk sew hux.

Novembru 2028 – Vox populi

Waslet l-elezzjoni presidenzjali Amerikana. Id-dinja kollha, bħas-soltu, iżżomm nifisha.

L-AI ddominat il-kampanja, iżda mhux bil-mod kif forsi ttamat l-industrija. Sa dan il-punt, ħafna Amerikani ma jridux ikollhom wisq x'jaqsmu mal-AI. Il-gruppi ambjentali huma mħassba dwar il-konsum tal-enerġija miċ-ċentri tad-data; il-unions huma mħassba dwar l-impjiegi. L-għalliema ma jridux jaraw l-AI fil-klassi; l-avukati ma jriduhiex fl-awli tal-qorti.

Matul il-primaries, il-populisti kemm fuq ix-xellug kif ukoll fuq il-lemin ikkampanjaw fuq pjattaformi b'pożizzjonijiet qawwija kontra l-AI. Talbu moratorji fuq iċ-ċentri tad-data, protezzjonijiet għall-ħaddiema, projbizzjonijiet tal-AI fl-edukazzjoni u restrizzjonijiet skont l-età. L-elezzjoni ġenerali pproduċiet kandidati aktar ċentristi – b'rabtiet qawwija mal-industrija li għenet tiffinanzja l-kampanji presidenzjali – iżda s-sentiment ma sparixxiex. In-nies huma rrabjati.

L-oppożizzjoni għall-AI hija mifruxa mal-ispettru politiku kollu, iżda ma tgħaqqadx lin-nies. Il-qasmiet soċjali kibru, mhux biss bejn id-Demokratiċi u r-Repubblikani iżda wkoll bejn l-eliti li jużaw l-AI u l-klassi medja li tqisha tal-biża', deumanizzanti jew immorali, u li qed tara l-inugwaljanza tikber quddiem għajnejha. Dejjem aktar nies qed jinżlu fit-toroq. Kien hemm tentattivi ta' assassinazzjoni fuq diversi CEOs ta' kumpaniji teknoloġiċi. Riċentement ingħata n-nar ċentru tad-data. Iżda l-gvern Amerikan ma jistax irażżan l-AI; il-President il-ġdid, bħal ta' qablu, huwa konvint li l-Istati Uniti trid tirbaħ it-tellieqa tal-AI kontra ċ-Ċina, inkella tiffaċċja theddid inaċċettabbli għas-sigurtà nazzjonali. Allura minflok ma jagħti lill-pubbliku dak li jrid, jintroduċi xi soluzzjonijiet temporanji biex jipprova jikkalma s-sitwazzjoni.

Is-sentiment kontra l-AI qed jinfirex ukoll fl-Ewropa. In-nies huma rrabjati mal-kumpaniji teknoloġiċi Amerikani u jridu li l-gvernijiet jieħdu azzjoni. Jitolbu sistemi aktar b'saħħithom ta' protezzjoni soċjali, mingħajr ma jirrealizzaw li l-Ewropa bilkemm tiflaħ tiffinanzja dawk li diġà għandha.

Sadanittant, il-kumpaniji Ewropej tal-AI qed jaqgħu aktar lura.

Id-distakk bejn Helios u Atlas kompla jikber, minkejja l-investimenti pubbliċi, is-sussidji għall-qawwa komputazzjonali u l-kuntratti preferenzjali tal-akkwist. Il-laboratorji Amerikani, bis-saħħa ta' armati sħaħ

ta' aġenti interni tal-AI li jiktbu l-parti l-kbira tal-kowd tagħhom stess, qed jagħmlu progress algoritmiku b'ritmu aktar minn darbtejn aktar mgħaġġel milli kienu jilħqu biss bil-bnedmin. Ir-restrizzjonijiet fuq il-qawwa komputazzjonali huma l-unika ħaġa li qed iżżomm lura progress saħansitra aktar mgħaġġel, u Atlas għandha aktar qawwa komputazzjonali milli qatt kellha kwalunkwe organizzazzjoni fl-istorja. Il-multiplikatur tar-riċerka ta' Helios, bi frazzjoni tal-qawwa komputazzjonali u mingħajr aċċess għall-aqwa mudelli Amerikani għall-użu intern, bilkemm qed jagħmel differenza. Kull xahar, id-distakk jikber.

L-isforzi pubbliċi qed jipproduċu beni pubbliċi, iżda mhumiex qed isaħħu b'mod sinifikanti s-sovranità Ewropea. L-Inizjattiva għall-AI Avvanzata għamlet progress impressjonanti fl-aġenda tagħha favur l-interpretabilità, li qed tgħin l-affidabbiltà tal-AI globalment, iżda l-programm tagħha tal-mudelli tad-dinja effettivament ġie approprjat. Hekk kif ir-riżultati bdew jitjiebu, Atlas innotat il-progress tal-Inizjattiva u malajr ħolqot tim rivali u rnexxielha tieħu erbgħa mill-aqwa riċerkaturi tal-Inizjattiva għall-AI Avvanzata bil-wegħda ta' baġits astronomiċi għall-qawwa komputazzjonali. Ir-riċerkaturi xtaqu jibqgħu, skont kif qalu lill-kollegi tagħhom huma u ħerġin; kienu jemmnu fil-proġett Ewropew u riedu jgħinu. Iżda f'ċertu punt, il-fidi waħedha ma tibqax biżżejjed.

Il-pubbliku jista' jara li l-istrateġija grandjuża Ewropea għall-AI qed tfalli. L-investimenti ma ħallewx lil ċampjins bħal Helios jirkupraw fit-tellieqa. L-azzjonijiet regolatorji taħt id-DSA ma ħolqux kundizzjonijiet aktar ekwi; l-aktar effett viżibbli tagħhom huwa li jirritaw lill-Amerikani u jkomplu jaggravaw ir-relazzjonijiet bejn l-UE u l-Istati Uniti.

Iżda l-Ewropa investiet kapital politiku enormi – u kapital finanzjarju wkoll – f'dan il-proġett, u li tammetti li falliet ikun ifisser li tammetti li qattgħet sentejn u għexieren ta' biljuni ta' ewro fuq triq li ma tagħti għal imkien. Għalhekk, kompliet tirsisti saħansitra aktar.

Il-Kummissjoni Ewropea tħabbar Fond Ewropew ġdid għall-Intelliġenza Artifiċjali Sovrana ta' €20 biljun, iffukat fuq il-fotonika, l-edge AI u paradigmi oħra tal-"mewġa li jmiss". Huwa ċar li dan huwa tentattiv riskjuż ħafna; qed tipprova ssib minjiera ġdida. L-istess istituzzjonijiet li ma rnexxilhomx isarrfu l-flus f'kapaċità pijuniera issa qed jintalbu jerġgħu jippruvaw, b'mira aktar diffiċli u inqas ħin. Kif jgħid MEP Pollakk lil Caroline waqt riċeviment, dan huwa l-ewwel każ magħruf fejn xi ħadd għolla l-imħatra tiegħu mingħajr ma kellu mqar karta waħda f'idu.

Jibdew jidhru x-xquq. Fil-Ġermanja, partit populista li kkampanja fuq pjattaforma espliċitament kontra l-AI – *Itfu l-magni, salvaw l-impjiegi Ġermaniżi* – huwa l-aktar partit appoġġjat skont l-istħarriġ għall-elezzjoni federali li jmiss. Fl-Italja, fejn il-gvernijiet Ewroxettiċi ilhom in-norma għal nofs deċennju, il-partiti populisti qed jikkampanjaw b'mod apert favur referendum dwar is-sħubija fl-UE.

F'Pariġi, il-paċenzja spiċċat. L-Élysée m'għadux jemmen li l-pjan tal-UE se jkollu l-frott fil-perjodu ta' żmien meħtieġ. Helios, l-uniku attur Ewropew sinifikanti li għad fadal fil-qasam tal-LLMs, jista' jkun ftit xhur biss 'il bogħod milli jitlef il-kompetizzjoni għal dejjem. Wara negozjati intensivi, Franza tħabbar investiment statali ta' €15-il biljun f'Helios bi skambju għal sehem ta' 17%, siġġu fuq il-bord u dritt ta' veto fuq rawnds futuri ta' finanzjament.

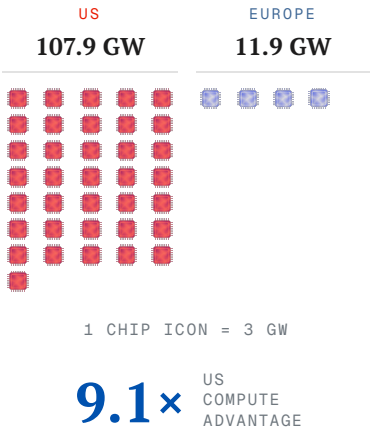
Christian: franza għadha kemm xtrat katavru

Caroline: Mhux sew tgħid hekk.

Caroline: Dawn in-nies almenu qed jippruvaw jagħmlu xi ħaġa.

Christian: dan ma jbiddilx il-fatti.

Jannar 2029 – Il-ħolma ta’ ekonomija tar-robots

L-istrateġija tal-AI taċ-Ċina mhix differenti minn dik tal-UE, ħlief f’aspett wieħed kruċjali: tidher li qiegħda taħdem. Bħal Brussell, Beijing qiegħda tappoġġja l-aktar kumpaniji promettenti tagħha, tipproteġi l-industrija b’sussidji u mandati ta’ akkwist, u tinsisti fuq adozzjoni rapida. Imma hija eħfef għal stat ċentralizzat u awtoritarju li jisforza l-aġenda tiegħu milli hija għal seba’ u għoxrin Stat Membru li mhux dejjem jaqblu f’demokrazija liberali. Meta l-qawwa komputazzjonali taċ-Ċina kienet frammentata bejn laboratorji differenti, il-Partit Komunista Ċiniż sempliċement ordna lil dawk il-laboratorji biex jgħaqqdu r-riżorsi tagħhom; il-Kummissjoni Ewropea m’għandhiex setgħat bħal dawn. Il-ġabra tat-talent taċ-Ċina hija aktar profonda u għandha aċċess għal enerġija rħisa u abbundanti. Il-laboratorji pijunieri Ċiniżi qed jirnexxilhom ma jaqgħux lura iżjed minn sena meta mqabbla mal-Amerika.

Fatt importanti hu li ċ-Ċina ma temminx li l-istrateġija tagħha tiddependi fuq li tkun fuq quddiem nett tal-akbar avvanzi fl-AI konjittiva. Il-gvern dejjem ried li l-AI l-ewwel u qabel kollox issaħħaħ l-ekonomija fiżika, u għandu vantaġġ enormi fil-manifattura tar-robotika. Sussidji massivi mill-Istat imbuttaw il-produzzjoni annwali tar-robots umanojdi għal iżjed minn miljun robot fis-sena; robot tad-dar issa jista’ jinxtara għal €10,000. F’bliet bħal Shenzhen, hija ħaġa normali li tara robots umanojdi jnaddfu t-toroq, jew il-pakketti mwasslin fid-djar minn robots b’erba’ saqajn. Beijing qed tafda li għandha bżonn biss li tibqa’ qrib wara Silicon Valley fl-AI biex il-vantaġġ industrijali tagħha jibda jħalli l-frott hekk kif ifeġġu aktar kapaċitajiet relatati mar-robotika.

L-imħatra għadha tidher vijabbli, u fl-Amerika, l-inkwiet jikber. Il-politiċi Amerikani bdew jirreferu għat-tellieqa tal-AI maċ-Ċina bħala t-Tieni Gwerra Bierda. It-tensjonijiet komplew jikbru mindu l-Istati Uniti ġiegħlet lil ASML twaqqaf l-esportazzjonijiet lejn iċ-Ċina, u kemm Beijing kif ukoll Washington saħħew is-sigurtà madwar l-iżvilupp tal-AI tagħhom minn dak iż-żmien. Fl-Amerika, ir-riċerkaturi jiġu skrinjati mill-aġenziji tal-intelliġenza u jeħtieġu awtorizzazzjoni tas-sigurtà biex jaċċessaw il-weights tal-mudelli pijunieri; il-gvern federali regolarment jakkuża liċ-Ċina li serqet sigrieti algoritmiċi. Iċ-Ċina seminazzjonalizzat lil Zimo u qiegħda tixħet is-setgħa konsiderevoli tagħha wara l-isforzi tal-AI tagħha.

Meta tinqata' parti mill-grid tal-elettriku Ċiniża qrib ċentru tad-data ewlieni ta' Zimo, jinxterdu xnigħat li kien ir-riżultat ta' attakk ċibernetiku appoġġjat mill-Istati Uniti u li sar bl-AI.

Christian: qiegħed shenzhen.

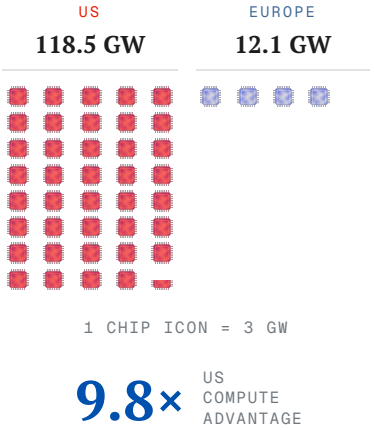
Christian: għadu kif għamilli negroni robot liebes kappell ta' baħħar

Christian: hawn ir-robots qed jagħmluhom qishom pastizzi

Caroline: Kien tajjeb in-negroni?

Christian: iva. eċċellenti

April 2029 – Aċċess għal kullimkien

Id-domanda għall-AI qed tisplodi, u l-provvista tal-qawwa komputazzjonali ma tistax tlaħħaq. Il-laboratorji qed jirrazzjonaw l-aċċess għall-mudelli pijunieri tagħhom u qed jgħollu l-prezzijiet; in-negozji qed iwerżqu għal aktar tokens.

Il-kumpaniji Amerikani joperaw 70 fil-mija tal-qawwa komputazzjonali tal-AI fid-dinja, u jbigħu s-servizzi tagħhom madwar id-dinja. Dan ifisser li l-infrastruttura Amerikana qed tintuża biex tagħmel in-negozji barranin aktar produttivi, l-armati barranin aktar kapaċi, u l-laboratorji barranin aktar kompetittivi – għalkemm din tal-aħħar qed issir permezz ta' attakki illegali ta' distillazzjoni u mhux permezz ta' bejgħ leġittimu. Washington qed titħassab dejjem aktar dwar dan.

L-istħarriġ Amerikan tas-sigurtà nazzjonali ġie fformalizzat u m'għadux taparsi volontarju. L-aċċess għall-aktar mudelli kapaċi jiġi limitat awtomatikament, parzjalment biex jifdal aktar qawwa komputazzjonali għall-klijenti Amerikani. L-aġenziji governattivi domestiċi jiksbuhom l-ewwel; imbagħad il-gvernijiet alleati; għand il-pajjiżi avversarji ma jaslu qatt.

Iżda l-aċċess għall-mudelli u għall-weights tagħhom hija biss ħaġa waħda. In-nuqqas ta' qawwa komputazzjonali jfisser li anke l-inferenza hija riżorsa skarsa, u sa April, Washington taqbżilha. Tibda mhux biss tillimita l-aċċess iżda wkoll tirrazzjona l-użu, anke għall-pajjiżi fl-istess kamp tagħha.

Il-*Frontier Inference Services Rule* (FISR) hija sistema ta' liċenzjar skont il-pajjiż. Il-pajjiżi fi Grad 1 – alleati qrib, bħall-pajjiżi Anglofoni tal-"Five Eyes" li jaqsmu l-intelliġenza bejniethom, kif ukoll il-Ġappun, il-Korea t'Isfel, it-Tajwan u n-Netherlands – jiksbu aċċess kummerċjali mingħajr restrizzjonijiet u rekwiżiti minimi ta' rapportar. Il-pajjiżi fi Grad 3, pajjiżi ostili bħall-Iran, ir-Russja u ċ-Ċina, awtomatikament jiġu miċħuda minn kull aċċess. Il-biċċa l-kbira tal-Ewropa tinsab fost il-madwar mitt pajjiż fi Grad 2 bejn dawn iż-żewġ estremi. Il-FISR tistipula li mhux aktar minn 25 fil-mija tal-inferenza pijuniera ta' kwalunkwe fornitur tista' tmur għand il-klijenti fi Grad 2 b'mod aggregat, filwaqt li kull liċenzja individwali tiġi evalwata skont lista ta' fatturi, inkluż "l-allinjament mal-interessi tas-sigurtà nazzjonali tal-Istati Uniti".

Għal Brussell, il-25 fil-mija hija ċ-ċifra li tgħodd, u hija aħbar ħażina. Il-klijenti Ewropej bħalissa jirrappreżentaw kważi kwart tal-inferenza pijuniera Amerikana waħedhom. Biex din tinqasam b'mod ġust ma' madwar tmenin pajjiż ieħor, ried ikun hemm tnaqqis ta' madwar nofs l-allokazzjonijiet Ewropej. Fi żmien ġimgħa, il-klijenti kummerċjali Ewropej mingħajr kuntratti fit-tul jibdew jirċievu avviżi mingħand il-fornituri tagħhom li jnaqqsulhom il-volumi u jgħollulhom il-prezzijiet. Ma jistgħux jaqbdu u jaqilbu għal laboratorju Amerikan ieħor, għax huma kollha kemm huma suġġetti għall-istess restrizzjonijiet.

L-Ewropa tiddependi fuq l-AI Amerikana, iżda l-Amerika bl-ebda mod ma tiddependi hekk fuq l-Ewropa. Il-qawwa komputazzjonali issa tant saret skarsa li t-telf tal-klijenti Ewropej ma jħalli l-ebda effett viżibbli fuq il-bwiet tal-laboratorji: diġà kellhom kapaċità limitata, għalhekk l-inferenza li m'għadhomx ibigħu lill-Ewropa tista' tiġi ridiretta lejn id-domanda Amerikana li hemm tistenna jew lejn ir-riċerka u l-iżvilupp interni tagħhom stess. Atlas u l-kompetituri tagħha privatament iħeġġu lill-White House biex ittaffi l-pożizzjoni tagħha – ir-restrizzjonijiet jirriskjaw li jagħlqu swieq futuri u huma katastrofiċi għall-immaġni pubblika tagħhom. Iżda mhumiex lesti jesprimu dan it-tħassib pubblikament, għax aktar ma jiżdiedu r-restrizzjonijiet tas-sigurtà nazzjonali madwar l-AI, aktar issir importanti li jkollhom relazzjonijiet tajbin mal-gvern federali. Barra minn hekk, huma ffukati fuq li jirbħu t-tellieqa tal-kapaċitajiet u fuq li jżommu l-kontroll fuq sistemi tal-AI li malajr qed isiru aktar intelliġenti min-nies li jħaddmuhom. Ftit hemm pressjoni fuq Washington biex tbiddel il-pożizzjoni tagħha.

Fi Brussell, tissejjaħ laqgħa ta' emerġenza tal-Kunsill Ewropew. Il-Ministri Franċiżi u Ġermaniżi jmorru Washington biex jitolbu li jiġu kklassifikati fi Grad 1. Jgħidulhom li l-Grad 2 "jirrifletti aħjar l-istat attwali tar-relazzjoni bilaterali".

Caroline taqra s-sommarju tal-laqgħat fuq il-metro fi triqitha lura d-dar. Dejjem kienet taf li dan il-mument kien se jasal. Xorta waħda jsammarha.

Caroline: Issa qed jifhmu. Imma issa tard wisq.

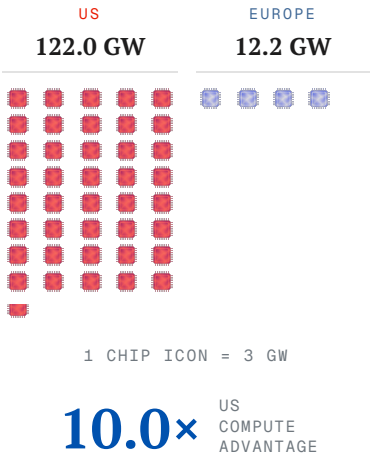
Christian: hekk hu

Christian: kont nibża' li se jiġri hekk

Christian: kemm taħseb li fadal qabel ma jheddu li jaqtgħu kull aċċess

Caroline: Kont qed naħseb l-istess ħaġa.

Mejju 2029 – Inklinazzjoni

Ġimgħa wara l-impożizzjoni tal-limitu fuq l-inferenza, it-telefowns fil-bliet kapitali Ewropej mhumiex jieqfu jdoqqu hekk kif il-kumpaniji Ewropej maħkuma minn paniku ippruvaw jipposponu l-inevitabbli. Is-CEO ta' kumpanija Franċiża tal-utilitajiet iċempel lill-Élysée biex jgħidilhom li t-timijiet taċ-ċibersigurtà tiegħu diġà mhumiex ilaħħqu mal-attakki li jużaw l-AI, u li tnaqqis bin-nofs tal-aċċess għall-mudelli pijunieri Amerikani jħalli l-infrastruttura kritika esposta b'mod serju.

Il-kap ta' ġgant Daniż tal-loġistika jgħid lill-Prim Ministru li snin ta' ottimizzazzjoni ħallew lill-kumpanija dipendenti fuq is-sistemi Amerikani li issa ma kien hemm xejn li jista' joħdilhom posthom faċilment, u li l-mudell kummerċjali kollu tagħhom jinsab fil-periklu. Delegazzjoni Ġermaniża ta' negozji iżgħar twissi lill-Kanċellerija li ż-żieda fil-prezzijiet biss se twaqqaf lil eluf ta' kumpaniji żgħar milli jużaw l-AI pijuniera.

Il-kumpaniji Ewropej li kienu għaqlin biżżejjed biex jipposponu jew inaqssu l-iskala tal-politiki tagħhom tal-AI sovrana qattgħu snin jibnu l-operazzjonijiet tagħhom madwar l-aġenti pijunieri. Issa qed jiffaċċjaw il-possibbiltà li dawk l-aġenti jitteħdulhom minn idejhom. L-alternattivi Ewropej qegħdin kważi sentejn lura. L-alternattivi Ċiniżi mhumiex verament għażla għal kull min għandu dipartiment tal-konformità.

Fi Brussell, finalment, ħadd m'għadu jargumenta li l-hype dwar l-AI hija esaġerata. Caroline ilha xhur ma tisma' l-kelma "bużżieqa". Id-direttur tagħha, li xi darba kien jgħidilha li kienet qed teżaġera, issa jqatta' l-ġranet tiegħu fuq it-telefown mal-kapitali nazzjonali, jipprova jillimita l-ħsara. It-Tlieta waranofsinhar jieqaf ħdejn l-iskrivanija tagħha b'żewġ kikkri kafè u jagħtiha waħda. Jixorbuhom mingħajr ma jgħidu wisq. Tintebaħ li din l-eqreb ħaġa għal apoloġija li jista' joffrilha.

Issa kulħadd qed jifhimha l-problema, iżda mod tifhimha u mod tkun tista' ssolviha. Id-domanda għall-mudelli ta' Helios splodiet ferm lil hinn milli tiflaħ il-kumpanija. Il-Gigafabbriki fl-aħħar bdew jinbnew iżda mhux se jibdew joperaw qabel is-sena d-dieħla, u anke dak iż-żmien se jirrappreżentaw biss frazzjoni żgħira ta' dak li hemm bżonn biex jingħalaq id-distakk.

Christian: taf x'inhu tad-daħq?

Christian: franza se taqla' lira ta' vera mill-investiment tagħha f'Helios

Christian: id-domanda l-ġdida hija astronomika

Caroline: Mossa 3D chess ta' vera.

L-ekonomija Ewropea qed taqta' nifisha. Wara sensiela ta' telefonati tensi ma' Washington, il-mexxejja Ewropej jiddeċiedu li hemm bżonn azzjoni drastika. Għall-ewwel darba fl-istorja tagħha, il-Kummissjoni tniedi investigazzjoni formali taħt l-Istrument kontra l-Koerċizzjoni – il-*bazooka kummerċjali*, kif ilhom snin isejħulu l-ġurnalisti fi Brussell, minn meta kien għadu deterrent li ħadd verament ma qatt stenna li se jintuża.

Wara erba' xhur ta' valutazzjoni, il-konklużjoni tkun li l-FISR tikkostitwixxi koerċizzjoni ekonomika. Iżda l-valutazzjoni tasal ukoll għal konklużjoni skomda: l-aktar ritaljazzjoni ovvja tkun ta' ħsara għall-Ewropa stess. It-tariffi fuq is-servizzi Amerikani tal-cloud u dawk diġitali jgħollu l-prezz tal-inferenza pijuniera li n-negozji Ewropej diġà qed isibuha bi tqila biex iħallsuh. L-esklużjoni tal-forniturі Amerikani mill-akkwist pubbliku, theddida li kienet tkun effettiva għaxar snin ilu, m'għadhiex rilevanti – ir-Regolament dwar is-Sovranità Diġitali diġà jagħmel dan.

Għalhekk il-kontromiżuri proposti jiffokaw fuq mezzi inqas ovvji tal-istrument: is-sospensjoni tal-protezzjonijiet tal-proprjetà intellettwali li l-laboratorji Amerikani għandhom fis-suq uniku, u l-iskrinjar – jew l-imblukkar – ta' akkwiżizzjonijiet Amerikani ta' kumpaniji Ewropej. Dawn il-miżuri jitfasslu biex jolqtu lill-esportaturi Amerikani mingħajr ma jaffettwaw il-baġits Ewropej tal-qawwa komputazzjonali.

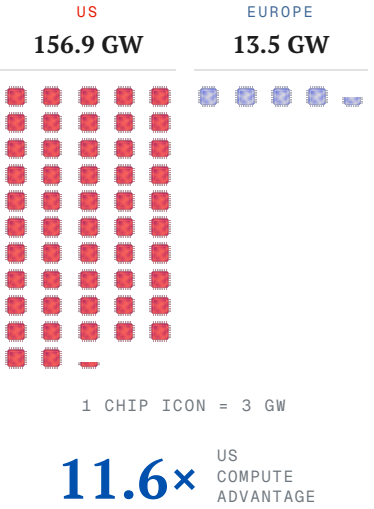
Il-miżura li tagħmel l-akbar ħsara hija dik immirata lejn il-katina tal-provvista tal-litografija: restrizzjonijiet fuq l-esportazzjonijiet u s-servisjar minn ASML lejn il-fabbriki Amerikani f'Arizona. Hija wkoll miżura nukleari li tista' tipprovoka reazzjoni li l-Ewropa jaf ma tkunx tista' taffordjaha.

Meta jasal il-vot, ma tinkisibx il-maġġoranza kwalifikata meħtieġa. In-Netherlands u l-Irlanda jopponuha, bl-iskuża tar-relazzjonijiet transatlantiċi. Il-Polonja u l-pajjiżi Baltiċi, għax jibżgħu mir-Russja, jagħmlu l-istess. L-Italja tastjeni. Uffiċjal għoli tal-Kummissjoni jgħid lill-

ġurnalisti li r-riżultat jirrifletti “valutazzjonijiet nazzjonali differenti tal-ambjent strateġiku”. Mhux uffiċjalment, impjegat taċ-ċivil Franċiż jgħid lill-istess ġurnalisti li d-delegati huma wisq beżgħana minn Washington biex jużaw l-arma li kienu ilhom jibnuha għaxar snin.

Caroline tqatta’ l-biċċa l-kbira tas-sajf f’laqgħat ta’ kriżi. L-istess nies li ftit snin ilu kienu jgħidulha li kollox kien se jmur sew issa qed jistaqsuha jekk għadx hemm xi ħaġa li tista’ ssir. Hija tgħidilhom li perjodu meta kellha tittieħed azzjoni sinifikanti spiċċa xi darba bejn l-2025 u l-2027. Issa kulma jista’ jsir hu li tiġi kkontrollata l-ħsara.

Frar 2030 – Xokk fis-suq tax-xogħol

Il-perjodu bla nkwiet tat-“taparsi xogħol” fl-Ewropa, bin-nies jehdew fil-ġnien waqt li l-aġenti jagħmlulhom xogħolhom u l-kumpaniji ma jistgħux ikeċċuhom, jintemm.

Il-kumpaniji Ewropej, marbuta kif kienu li jħallsu forza tax-xogħol umana sħiħa, ma jistgħux jikkompetu mar-rivali Amerikani b’inqas nies fuq il-kotba tagħhom, speċjalment meta diġà huma limitati minn mudelli inferjuri u inferenza aktar għalja u inqas abbundanti. Ix-xokk jolqot l-ewwel lill-industriji l-aktar esposti għall-AI. Il-kumpaniji tas-software jitilfu l-kompetizzjoni għax dawk Amerikani joħorġu l-prodotti aktar malajr u bi frazzjoni tal-ispiża. Il-kumpaniji ta’ konsulenza ta’ livell medju jsibu li l-pariri tagħhom jistgħu jiġu antiċipati faċilment mill-mudelli pijunieri u li ftit għandhom x’joffru.

Barra minn hekk, is-sistemi tal-AI qed ikomplu jitjiebu. It-tagħlim kontinwu spiss kien jissejjaħ l-aħħar ostaklu għall-awtomazzjoni vera tax-xogħol konjittiv. Il-ħaddiema umani jakkumulaw il-kuntest, il-ġudizzju u l-għarfien impliċitu tul il-karriera tagħhom. Is-sistemi tal-AI kienu jibdew kull konverżazzjoni ġdida bl-istess weights iffriżati. It-twieqi kuntestwali twal u l-memorja esterna eliminaw ftit minn dak id-distakk, iżda l-mudell qatt ma kien verament *jitgħallem* xi ħaġa ġdida waqt l-użu tiegħu.

Imma issa dan inbidel. Jekk l-aħħar mudell ta’ Atlas iqatta’ sitt ġimgħat f’kumpanija tal-konsulenza, jibda jikteb bħalma tikteb dik il-kumpanija. Jitgħallem min jirrapporta lil min, liema klijenti jirreaġixxu ħażin għal aħbarijiet ħżiena, u liema maniġers anzjani għandhom reputazzjoni li ta’ min jafdaha. L-implimentazzjoni mhijiex perfetta, iżda tfalli rarament u xorta ta’ min iħallas għaliha. Impjiegi konjittivi li xi darba kienu meqjusa siguri, protetti minn ġudizzju sensittiv għall-kuntest jew minn għarfien istituzzjonali illeġibbli, issa huma esposti.

Ftit nies qed jitkeċċew direttament minħabba l-AI, iżda l-problema hija li l-kumpaniji qegħdin kontinwament fi stat ta’ kriżi u mhumiex joħolqu impjiegi ġodda. Is-suq tax-xogħol għall-gradwati huwa l-agħar li qatt jista’ jiftakar kulħadd. Il-kumpaniji legali, finanzjarji u tal-accounts – dawk li għadhom jifilħu jħallsu r-rati għall-mudelli pijunieri, jew li kienu prudenti biżżejjed biex iffirmaw kuntratt fit-tul – waqfu jimpjegaw nies ġodda jew bdew jagħmlu dan ħafna inqas.

Ħu Caroline spiċċa master's fl-immaniġġjar tal-loġistika s-sajf li għadda u ilu jfittex xogħol minn dakinhar. Jiltaqgħu għal ikla f'Pariġi darba fix-xahar –tħallas hi – u jistaqsiha jekk għandux jerġa' jitħarreġ f'qasam ieħor. Lanqas taf x'taqbad tgħidlu. In-nuqqas ta' infermiera huwa reali, imma ma jiflaħx jara demm. Lanqas mhu adattat għas-snajja'. Imejjel rasu, jordna birra oħra, u tħallih ibiddel is-suġġett.

Il-politiċi li bnew il-karrieri tagħhom fuq pjattaformi kontra l-AI issa jħossuhom iġġustifikati. Dawk li ppruvaw jieħdu pożizzjoni aktar kawta qed jitħabtu biex jirkupraw ir-reputazzjoni tagħhom. Il-protesti fit-toroq saru rutina fil-bliet kapitali Ewropej – uħud jitolbu protezzjonijiet għall-ħaddiema, oħrajn projbizzjonijiet fuq l-AI Amerikana, u oħrajn projbizzjonijiet fuq kull AI. Kollha jitolbu li xi ħadd, xi mkien f'xi bini jagħmel xi ħaġa.

Is-servizzi Ewropej tal-intelliġenza ilhom aktar minn sena jwissu dwar operazzjonijiet koordinati ta' informazzjoni mmirati lejn l-udjenzi Ewropej. In-narrattivi jiġu adattati għall-ansjetajiet lokali: it-teknoloġija Amerikana qed tbattal il-kontinent minn ġewwa, Washington tittratta lill-Ewropa bħala vassall, u r-relazzjoni transatlantika hija triq li tinfed f'direzzjoni waħda biss. Xejn minn dan mhu eżattament falz. The Hague u Berlin jippubblikaw rapporti ta' attribuzzjoni li jippuntaw lejn Beijing. Il-pubbliku, li hu inklinat li jaqbel mas-sentiment sottostanti irrispettivament minn min jamplifika l-messaġġ, ma tantx jimpurtah.

Christian: kif inhi l-ewropa

Caroline: In-nies irrabjati, u bir-raġun.

Christian: lanqas hawn mhu kollox ward u żahar

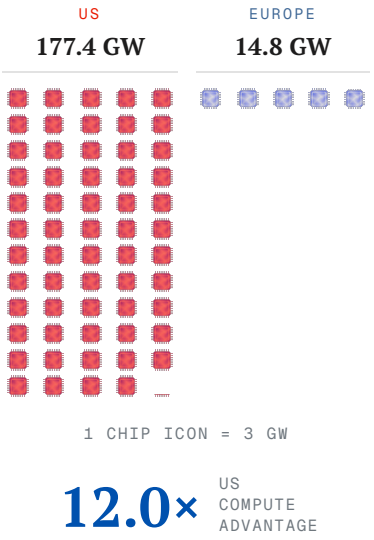
Christian: il-ġimgħa l-oħra reġgħu taw in-nar lil ċentru tad-data ieħor

Caroline: Rajt.

Christian: kulħadd iħossu li qed jitlef

Christian: ħlief il-laboratorji

Ġunju 2030 – Offerta li ma tistax tirrifjutaha

Iċ-Ċina qiegħda fl-ewwel post fir-robotika. Iżda issa Atlas qed tinvesti kemm tiflaħ f'dan il-qasam ukoll.

Tħabbar pjanijiet biex tonfoq mijiet ta' biljuni fuq data industrijali u kapaċità ta' manifattura sabiex tibni robots fuq skala komparabbli ma' dawk taċ-Ċina. Is-CEO tagħha jispjega r-raġunament tiegħu: l-Amerika għadha l-ewwel fis-software tal-AI. Bl-għajnuna tat-tim il-ġdid tiegħu tal-mudelli tad-dinja, irnexxielu jsolvi l-aħħar sfidi tas-software li kienu għadhom qed iżommu lura r-robotika ġenerali. Iżda l-ktajjen tal-provvista fiżiċi jieħdu s-snin biex jinbnew. Jekk Atlas tasal hemm qabel il-kompetituri tagħha, il-vantaġġ jikber esponenzjalment: dalwaqt, ir-robots se jkunu qed jibnu l-fabbriki li jibnu r-robots, eżatt kif l-AIs qed jiktbu l-kowd li jtejjeb lill-AIs.

U hemm ħafna xogħol xi jsir biex ilaħħqu maċ-Ċina. Filwaqt li fl-Istati Uniti fabbrika ġdida tar-robots tieħu sentejn biex tinbena, fiċ-Ċina tieħu biss seba' xhur. Għaxar snin ta' espansjoni massiva taċ-ċentri tad-data ħallew lill-Istati Uniti limitati fl-enerġija, u lill-poplu Amerikan mimli mibegħda lejn dak kollu relatat mal-AI; l-impjanti l-ġodda jsibu reżistenza lokali u l-politiċi statali jżommu mal-votanti tagħhom. It-tkabbir ekonomiku, għalkemm bla dubju mgħaġġel, huwa limitat mill-infrastruttura, mill-inugwaljanza u mill-opinjoni pubblika.

Għalhekk is-CEO jiddeċiedi li l-aktar triq mgħaġġla 'l quddiem mhijiex li jibni iżda li jixtri – li jikkonverti fabbriki li diġà jeżistu. Appoġġjat minn fondi ta' investiment li jqablu miegħu, jibda jfittex kumpaniji industrijali bi spazju tal-art li jista' jintuża biex jibdilhom għall-manifattura tar-robots bir-roti, ir-robots b'erba' saqajn u r-robots umanojdi.

Il-manifatturi Ewropej tal-karozzi jinsabu fil-quċċata tal-lista. Wara snin ta' kompetizzjoni miċ-Ċina, l-akbar manifattur Ġermaniż dalwaqt ifalli. Il-kapitalizzazzjoni tas-suq tiegħu naqset bi 80 fil-mija mill-ogħla livell tagħha qabel l-era tal-vetturi elettriċi u niżlet għal €18-il biljun. Għal Atlas, li issa għandha valur ta' $13-il triljun, dawn qishom ftit ċenteżmi. Iżda l-potenzjal huwa enormi. Il-liġi tax-xogħol Ġermaniża ġiegħlet lill-manifattur iżomm il-forza tax-xogħol li issa hija akbar milli hemm bżonn. Il-pagi m'għadhomx jistgħu jitħallsu u l-azzjonisti ilhom sentejn ifittxu

mod kif joħorġu. Għal kumpanija li trid kapaċità ta' manifattura teknoloġikament avvanzata biex tipproduċi għexieren ta' miljuni ta' robots fis-sena, hija opportunità ideali.

Berlin ma taqbilx. Twaqqaf il-bejgħ għal raġunijiet ta' sigurtà nazzjonali, għalkemm dawk fuq ġewwa jafu li hija aktar kwistjoni ta' kburija nazzjonali.

Atlas ma ċċedix. Is-CEO jċempel lill-President Amerikan, li diġà ddikjara pubblikament li min jirbaħ fir-robotika jirbaħ l-ekonomija, u li ċ-Ċina qed tavvanza aktar malajr milli lesta taċċetta Washington. Fi żmien tlett ijiem, il-White House tħabbar tariffi mogħla s-sema fuq l-importazzjonijiet tal-karozzi Ewropej. Uffiċjalment, din il-miżura m'għandha x'taqsam xejn mat-tentattiv ta' akkwiżizzjoni tal-manifattur.

Tliet ġimgħat wara, jitħabbar il-bejgħ, għalkemm jiġi ppreżentat bħala sħubija. L-Istat Ġermaniż se jieħu sehem ta' 20 fil-mija fl-entità l-ġdida, u l-bord eżistenti se jżomm kontroll nominali. L-istqarrija għall-istampa tuża l-kelma "Ewropea" ħdax-il darba.

Wara l-kwinti, Atlas qed tikkontrolla kollox. Hija għandha l-maġġoranza operattiva, id-drittijiet tal-liċenzjar tal-pjattaforma tal-manifattura, u d-dritt tal-ewwel rifjut għal kwalunkwe ġbir futur ta' kapital. Il-profitti jgħaddu minn kumpanija azzjonarja f'Delaware. Berlin ma waqgħetx wiċċha l-art, iżda dak kien kollox.

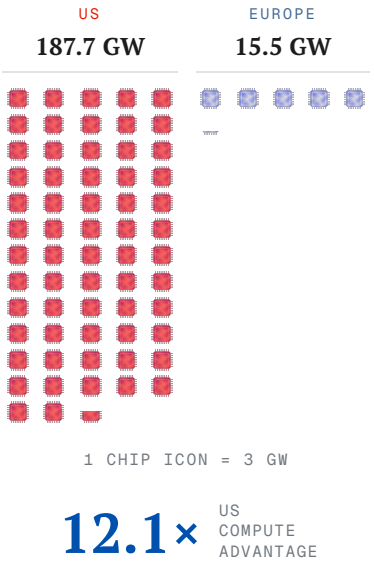
Din ix-xejra tirrepeti ruħha diversi drabi fix-xhur ta' wara. Il-bordijiet għandhom dmir fiduċjarju li jaġixxu fl-interess tal-azzjonisti, u meta l-offerta tkun ferm ogħla mill-valur tas-suq u l-alternattiva tkun l-insolvenza, l-interessi tal-azzjonisti jkunu ċari. Wieħed wara l-ieħor, il-manifatturi tat-teknoloġija avvanzata – ir-robotika, l-ajruspazju, il-manifatturi ta' għodod speċjalizzati – jiġu akkwistati u ristrutturati minn impriżi Amerikani. L-ispjega uffiċjali hija li dan jipproteġi l-impjiegi u jżomm il-faċilitajiet essenzjali fl-Ewropa, iżda fir-realtà l-Ewropa m'għandha l-ebda kontrofferta kredibbli.

Christian: numru ħdax

Caroline: Għaddejthom ukoll.

Christian: ovvjament

Awwissu 2030 – Jikkollassa l-Mudell

L-Amerika mhux qed tipprova teqred l-Ewropa. Qed tipprova tirbaħ liċ-Ċina f'tellieqa li tqisha eżistenzjali. Iżda mill-perspettiva ta' Caroline, diffiċli tara d-differenza.

L-Ewropa għaddiet minn verżjoni ta' dan qabel, wara l-kriżi finanzjarja tal-2008. L-obbligi tal-għajnuna soċjali jiżdiedu eżatt malli jonqos id-dħul mit-taxxi. Il-gvernijiet jissellfu kontra tkabbir li qatt ma jasal. Dawk li jsellfuhom jissikkaw il-kundizzjonijiet tal-kreditu. F'kull pass, l-għażliet għal min ifassal il-politika jonqsu u jsiru agħar.

F'Pariġi, il-Ministru tal-Finanzi jippreżenta baġit lill-Assemblée Nationale li m'hemm ħadd fis-sala, lanqas hu stess, li jemmen fih. Hemm tliet ċifri li sempliċement ma jistgħux jiġu rikonċiljati: l-infiq fuq l-għajnuna soċjali qed joqrob lejn il-livelli ta' żmien il-COVID, id-dħul mit-taxxa korporattiva naqas b'disa' fil-mija, u għaxra fil-mija tal-baġit qed jintefaq fuq il-ħlas ta' dejn dejjem jiżdied. L-uniku mod kif wieħed jista' jippretendi li s-sistema tista' tibqa' għaddejja huwa billi jagħmel suppożizzjonijiet xejn realistiċi dwar it-tkabbir, li kulħadd jinduna bihom immedjatament.

Caroline tara dan fuq il-mowbajl tagħha waqt il-brejk ta' nofsinhar. Taħseb f'ħuha. Għadu ma sabx xogħol. Għandu d-dejn għall-istudji u m'għandu xejn imfaddal, u reġa' mar jgħix mal-ġenituri tagħhom. Diversi mill-ħbieb tiegħu għamlu l-istess, u xi whud bdew jitkellmu dwar li jmorru r-Renju Unit, li – għall-istagħġib ta' ħafna – mexxa t-tranżizzjoni tal-AI ferm aħjar minn ħafna pajjiżi tal-UE.

Moody's tqiegħed lil Franza taħt osservazzjoni negattiva fi żmien xahar. S&P issegwiha. It-tnaqqis fil-klassifikazzjoni kien għadu ġej, iżda s-swieq diġà pprezzawh. Il-kost tas-self tal-gvern Franċiż jitbiegħed b'mod qawwi minn dak tal-Ġermanja, għall-akbar differenza minn meta nħolqot il-munita komuni. Is-swieq m'għadhomx ċerti li ewro Franċiż u ewro Ġermaniż huma l-istess ħaġa, jew li ż-żona tal-euro tista' tibqa' magħquda.

F'Settembru, il-ħlas tad-dejn Franċiż jaqbeż it-12 fil-mija tal-baġit. Sa Novembru, l-aġenziji jibdew jirreveduh kontinwament minflok kull tliet xhur. L-Italja, Spanja u l-Greċja ma jdumux ma jaqilgħu klassifikazzjoni aktar baxxa wkoll, wieħed wara l-ieħor. Fl-erba' pajjiżi, flus li xi darba kienu jidħlu fit-teżor pubbliku issa qed imorru fi bwiet il-kumpaniji Amerikani, u

dak li fadal mill-bażi għat-taxxa huwa ħafna iżgħar mill-piż dejjem jikber tal-għajnuna soċjali u tal-ispejjeż tas-self. Ma' kull ħarġa, it-tbassir tat-tkabbir jiġi rivedut 'l isfel.

Madwar l-istess żmien, jibda jfeġġ is-self. Fond Ċiniż appoġġjat mill-Istat jestendi linja ta' kreditu lil bank infrastrutturali Portugiż. Ieħor jiffinanzja mill-ġdid porzjon tad-dejn sovran Grieg b'kundizzjonijiet li l-ebda istituzzjoni Ewropea ma tista' tikkompetilhom. Terġa' ieħor jiggarantixxi l-finanzjament ta' gvern reġjonali Spanjol. Memo tal-Kummissjoni li jiġi żvelat jiddeskrivi dan il-mudell bħala "allokazzjoni strateġikament motivata tal-kapital". Ħadd mhu ċert x'inhi eżattament l-istrateġija. Xi analisti jaħsbu li Beijing trid lil ASML jew ftehim dwar il-liċenzjar tal-EUV; oħrajn jaħsbu li kulma trid hu li tbiegħed lill-Ewropa u lill-Istati Uniti minn xulxin.

Christian: rajthom iċ-ċifri ta' Franza?

Caroline: Aktar jinkwetawni l-lifelines Ċiniżi.

Caroline: Qed ibegħduna minn xulxin.

Christian: jiddispjaċini

Christian: tassew jiddispjaċini

Il-konsegwenzi politiċi malajr jaslu. Il-protesti jikbru sakemm isiru vjolenti. L-iskrins fil-Berlaymont juru rewwixti f'Pariġi u Ruma; l-aktar żgħażagħ li ftit għandhom konvinzjonijiet komuni ħlief li s-sistema falliethom. Il-partiti populisti, ħafna drabi b'pożizzjonijiet espliċitament kontra l-AI u kontra l-Istati Uniti, jinsabu fuq quddiem fil-biċċa l-kbira tal-pajjiżi tal-UE. L-Ewropa qed tinqasam. In-Nofsinhar tal-Ewropa għandu bżonn l-għajnuna tat-Tramuntana, iżda anke dawk il-pajjiżi li mhumiex mgħarrqa kompletament fid-dejn u li teoretikament jistgħu jgħinu, bħall-Ġermanja, qed jiffaċċjaw kriżijiet interni.

Partijiet mill-blokk jibdew jinqatgħu għalihom. Is-Slovakkja waqfet tippretendi li tieħu lill-Kummissjoni bis-serjetà fuq suġġetti oħra għajr il-kummerċ. Il-Polonja u l-pajjiżi Baltiċi, imħassbin dwar ir-Russja u għax m'għadhomx jafdaw lill-UE biex issalvahom, isaħħu r-relazzjonijiet

tagħhom mal-Istati Uniti. Il-pajjiżi Nordiċi, li bnew iċ-ċentri tad-data tagħhom stess u għalhekk għandhom xi ħaġa x'jinnegozjaw biha, jiffurmaw koalizzjoni bejniethom mingħajr Brussell. Ħafna nies fir-Renju Unit jikkonkludu li l-Brexit forsi sewa tajjeb għal xi ħaġa wara kollox: issa jistgħu jinnegozjaw ftehimiet bilaterali fuq l-AI ma' Washington aktar faċilment.

Fuq in-naħa l-oħra tal-Atlantiku, hemm stampa differenti. Fid-dawl ta' reazzjoni kontra l-AI hemm ukoll, l-amministrazzjoni Amerikana introduċiet garanziji ta' xogħol u trasferimenti diretti ta' flus fuq skala li l-Ewropa lanqas biss tista' timmaġinaha. Il-protesti hemmhekk ma waqfux, iżda l-gvern kiseb iż-żmien. Il-pubbliku Ewropew ma jonqosx milli josserva l-kuntrast, u lanqas il-Ministri tal-Finanzi Ewropej, li jifhmu li r-rispons Amerikan qed jiġi ffinanzjat minn tkabbir immexxi mill-AI li l-ekonomiji tagħhom stess ma jistgħux jipprovduh.

Sa Jannar tal-2031, l-ewro jinsab taħt pressjoni kontinwa. Il-kapital qed iħalli n-Nofsinhar tal-Ewropa u ma jerġax lura. Il-Bank Ċentrali Ewropew jintervjeni, jerġa' jintervjeni, imbagħad jispiċċawlu l-għodod kredibbli. Sal-aħħar ta' Frar, id-depożitanti fil-banek Taljani u Griegi qed jittrasferixxu flushom lejn it-Tramuntana aktar malajr milli l-Bank Ċentrali Ewropew jista' jagħmel tajjeb għalih, u l-ewro fil-forma attwali tiegħu m'għadux xi ħaġa li l-uffiċjali Ewropej huma lesti jiddefenduha fil-privat.

Christian: kif qed tkampa

Caroline: Jien ok.

Christian: ejja san francisco

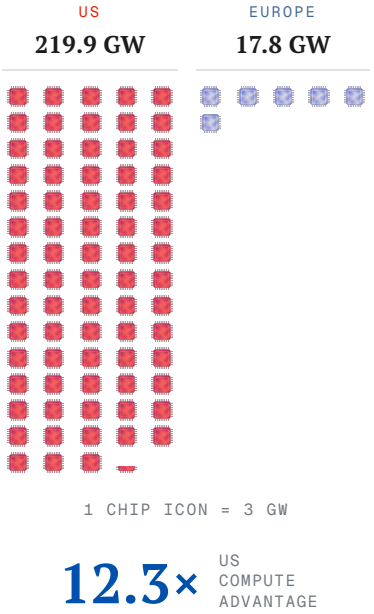
Christian: bis-serjetà. għada stess nimpjegawk

Caroline: Ma nistax nitlaq.

Christian: għaliex le

Caroline: Xi ħadd irid jibqa'.

Marzu 2031 – Bejn il-ġganti

Sal-bidu tal-2031, il-poter huwa kkonċentrat f'żewġ postijiet. Il-laboratorji Amerikani għandhom f'idejhom it-teknoloġija pijuniera konjittiva; iċ-Ċina għad għandha dik fiżika. Atlas waħedha għandha valur ogħla mill-kumpaniji Ewropej kollha elenkati fil-borża flimkien. L-akbar tliet kumpaniji Amerikani tal-AI kollha jonfqu aktar fuq il-qawwa komputazzjonali milli l-UE tonfoq fuq id-difiża. Il-manifattur Ċiniż ewlieni tar-robots umanojdi jbigħ aktar unitajiet f'xahar milli l-Ewropa tbigħ f'sena.

Ir-relazzjoni dejjem aktar tensjonata bejn iż-żewġ naħat tal-Paċifiku poġġiet lit-Tajwan fiċ-ċentru tal-attenzjoni. Il-fabbriki ta' TSMC, fejn jiġu manifatturati l-aktar ċipep avvanzati fid-dinja, fil-biċċa l-kbira qegħdin fuq din il-gżira. Id-distakk bejn l-AI konjittiva Amerikana u dik Ċiniża kiber matul l-aħħar sena, u magħha kibret ukoll l-importanza strateġika tat-Tajwan. B'riżultat ta' dan, konfronti żgħar bejn il-flotot navali, li sa sentejn ilu kienu jseħħu forsi darba kull tliet xhur, issa qed iseħħu kull ġimgħa. Iż-żewġ naħat ittestjaw sistemi ta' armi mmaniġġjati mill-AI fil-pubbliku, u oħrajn aktar qawwija fil-privat. F'Washington, il-laboratorji u d-Dipartiment tad-Difiża tant huma marbutin mill-qrib li d-distinzjoni bejniethom bilkemm għadha tfisser xejn; f'Beijing, l-integrazzjoni hija aktar formali. Il-kummentaturi u l-analisti regolarment jużaw il-kelma "gwerra", mingħajr kwalifikaturi bħal "kummerċjali" jew "bierda". Tlieta jew erbgħa irġiel f'kull belt kapitali għandhom il-poter li jieħdu deċiżjonijiet li jistgħu jwasslu għal kunflitt totali.

L-Ewropa tinsab f'qagħda diżastruża, anke jekk m'hemm ħadd f'pożizzjoni uffiċjali li lest jgħidha b'mod ċar. Il-polarizzazzjoni hija mifruxa, u l-mudell soċjali qed jitfarrak. Fil-pajjiżi l-aktar milquta mix-xokk tal-AI, it-tkabbir ekonomiku waqaf. F'oħrajn, kważi nqata' għalkollox mill-benesseri tan-nies. In-nuqqas ta' ħlas tal-mortgages sploda f'dawk l-Istati Membri li normalment jużaw is-self b'rata varjabbli. Id-dejn sovran Ewropew qed jiġi nnegozjat f'livelli li normalment ikunu riservati għal pajjiżi fejn in-nies iġorru l-flus fil-karretti. Fejn darba l-ekonomisti kienu jiddibattu dwar id-distakk fil-ġid mal-Istati Uniti – jekk hux biss riżultat tas-sigħat maħduma, jew jekk l-istandard tal-għajxien fl-Ewropa hux aħjar – issa waqfu; in-nies li jżuru California jistgħu jaraw id-differenza fi ftit minuti minn meta jinżlu mill-ajruplan.

Iżda l-Ewropa għadha għandha karta waħda x'tilgħab. Wara ħames snin fejn ma rnexxilhiex tibni settur tal-AI pijuniera, għadha tippossjedi l-uniku punt ta' konġestjoni potenzjali li minnu tgħaddi t-tellieqa kollha. ASML għadha l-unika kumpanija fid-dinja li kapaċi tibni t-tagħmir tal-litografija EUV li tintuża biex jiġu prodotti ċipep avvanzati. Mingħajr aċċess għall-magni tagħha, l-Amerika ma tistax tkompli testendi l-vantaġġ tagħha fl-AI; bl-aċċess għal dawn il-magni, iċ-Ċina probabbilment kienet tlaħħaq magħha żmien ilu.

Beijing għamlet progress reali fil-magni DUVi domestiċi tagħha, u mistennija tibda tipproduċihom fuq skala kbira fi żmien sena. Iżda dan huwa ftit wisq u tard wisq: sena issa tinħass twila daqs ħajja sħiħa, u DUVi ma tipproduċix iċ-ċipep avvanzati li teħtieġ iċ-Ċina. L-Amerika qed tavvanza kuljum. Il-gvern Ċiniż huwa mħasseb ħafna li l-AI superintelliġenti tinsab fil-qrib, u ħadd mhu tassew ċert x'se tkun tista' tagħmel. Xi konsulenti jibżgħu li l-Istati Uniti jistgħu jużaw AI avvanzata biżżejjed biex jinnewtralizzaw il-kapaċità Ċiniża ta' deterrenza nukleari. Oħrajn jibżgħu li sistemi bħal dawn jistgħu jsiru persważivi biżżejjed biex jiddestabbilizzaw lill-Partit innifsu. Il-vantaġġ taċ-Ċina fir-robots huwa reali, iżda ma jtaffix dawn il-biżgħat.

Għalhekk Beijing tintensifika l-istrateġija li ilha ssegwi għall-aħħar sentejn. Is-self lin-Nofsinhar tal-Ewropa jikber u t-termini jsiru aktar ġenerużi. Il-kampanji ta' informazzjoni jintensifikaw. Il-mexxejja Ewropej jirċievu sinjali dwar kif tista' tkun relazzjoni aktar mill-qrib fil-futur: aċċess privileġġat għas-suq, koproduzzjoni tar-robotika, siġġu madwar mejda li Washington fil-biċċa l-kbira eskludiethom minnha. Għall-ewwel darba, ASML u t-teknoloġija EUV tagħha jissemmew b'mod espliċitu. Ħames snin ta' trattament bħala vassall minn Washington ħallew il-marka tagħhom, u f'diversi kapitali l-alternattiva, għall-ewwel darba, qed tiġi diskussa bis-serjetà.

Iċ-Ċina qed tipprova tifred lill-Ewropa mill-Istati Uniti, u qed jirnexxielha aktar milli Washington komda bih. Il-Pentagon iqis it-telf tal-kontroll fuq ASML bħala theddida komparabbli mal-proliferazzjoni tal-armi nukleari. Il-White House tiddeċiedi li teħtieġ kontroll dirett tal-kumpanija llum qabel għada, sakemm għadha teżisti l-possibbiltà. Issir telefonata mat-tliet pajjiżi li jistgħu jwaqqfuha: in-Netherlands, fejn hija bbażata ASML, u l-Ġermanja u Franza, li mingħajr il-kunsens tagħhom l-ebda gvern Netherlandiż ma jista' jaqbel.

Il-Viċi President Amerikan jagħmel l-offerta waqt telefonata ta' erbgħin minuta fuq linja sigura. ASML stess se tiġi integrata f'kumpanija azzjonarja konġunta Netherlandiża-Amerikana, immexxija minn bord kondiviż fejn Washington ikollha vot ta' kontroll fuq il-produzzjoni, il-klijenti u t-trasferiment tat-teknoloġija. Għal dan, l-Istati Uniti joffru investiment kapitali fuq skala li l-Ewropa ma tistax tlaħħaq magħha, li jippermettilha tibni għadd ta' siti ġodda ta' produzzjoni fuq art Amerikana. Aktar impressjonanti minn hekk, joffru wkoll trasferimenti diretti ta' flus liċ-ċittadini Ewropej, indiċjati mal-profitti mill-AI Amerikana. Dawn kienu se jibdew b'ammonti żgħar, forsi €100 fis-sena għal kull persuna, iżda maż-żmien kienu se jikbru.

It-tliet mexxejja Ewropej jiddeċiedu li ma jinvolvux lill-Prim Ministri u l-Presidenti sħabhom l-oħra fl-UE; l-offerta ma jqisuhiex aċċettabbli, u jibżgħu li l-oħrajn kienu se jagħmlulhom pressjoni biex jaċċettawha. Meta jirrifjutawha b'mod edukat, il-White House tagħmel l-offerta pubblika u żżid theddida mal-inċentiv. Jekk l-UE ma tiffirmax, ir-reġjun kollu kien se jinżel għall-Grad 3 taħt il-Frontier Inference Services Rule u jitlef kull aċċess, preżenti u futur, għall-AI Amerikana. L-Amerika taf li għandha l-karti kollha: permezz tal-imsieħba tagħha fit-Tajwan, akkumulat biżżejjed magni EUV u għarfien dwar il-manutenzjoni biex tgħaddi mingħajr ASML għal aktar żmien milli l-Ewropa tista' tgħaddi mingħajr l-AI pijuniera.

Diversi bliet kapitali Ewropej jikkuntattjaw liċ-Ċiniżi, ifittxu kontrofferta li tagħtihom lok biex jirrifjutaw lil Washington. Dak li jirċievu mhuwiex dak li kienu qed jittamaw. Beijing waslet għall-konklużjoni li l-offensiva diplomatika tagħha mhijiex biżżejjed u li anke hi trid tibdel l-approċċ: it-termini tal-esportazzjoni tal-materjali tal-art rari kienu se jiġu riveduti jekk in-Netherlandiżi jiffirmaw ma' Washington. Il-liċenzji tal-esportazzjoni tar-robots kienu se jiġu rrieżaminati. Kellhom inqas żmien biex iwieġbu milli tawhom l-Amerikani.

L-Ewropa issa għandha tliet għażliet, u kienu kollha ħżiena.

Jekk tiffirma ma' Washington, il-kontinent iċedi l-unika karta li għad fadallu u jsir protettorat Amerikan f'kollox ħlief fl-isem, filwaqt li dak li fadal mill-manifattura tagħha jmut jekk iċ-Ċina twettaq it-theddida tagħha u twaqqaf l-esportazzjonijiet.

Jekk tallinja ruħha ma' Beijing, forsi n-Nofsinhar jieqaf jegħreq, u l-Unjoni forsi ssalva wara din il-kriżi fiskali immedjata. Iżda l-Ewropa tkun qed tagħti liċ-Ċina ċ-ċwievet tal-futur, u tiffaċċja reazzjoni minn Washington li

ma tistax tassorbiha – lanqas bl-għajnuna Ċiniża. Il-Grad 3 kien se jkun biss l-ewwel pass.

Jekk ma tiffirma ma' ħadd, l-Ewropa ma tikseb xejn. Minflok, tassorbi r-rabja sħiħa taż-żewġ potenzi l-kbar fl-istess ħin. Tirriskja li titlef kemm l-inferenza pijuniera kif ukoll l-inputs kritiċi tal-manifattura fl-istess waqt, xi ħaġa li x'aktarx twassal għad-diżintegrazzjoni tal-Unjoni li diġà tinsab taħt pressjoni.

Il-Kunsill Ewropew jiltaqa' b'emerġenza. Wara erbatax-il siegħa, ftit isir progress. Jawtorizza delegazzjoni biex tivvjaġġa lejn Washington b'mandat li kulħadd fil-kamra jaf li huwa intenzjonalment ambigwu. Kontra l-prattika normali tal-Kunsill, id-deċiżjoni finali se tittieħed fuq il-post.

Il-laqgħa ssir fil-Bini Eżekuttiv Eisenhower nhar ta' Tlieta filgħodu. Id-delegazzjoni Ewropea hija mmexxija mill-Prim Ministru Netherlandiż, il-President Franċiż, il-Kanċillier Ġermaniż, il-Prim Ministru Pollakk, il-Prim Ministru Spanjol, u l-President tal-Kunsill Taljan, kollha akkumpanjati mill-Ministru tal-Affarijiet Barranin u konsulent għas-sigurtà nazzjonali.

L-Amerikani ħadu grupp simili, flimkien ma' żewġ uffiċjali fil-filliera ta' wara li ma jintroduċihom ħadd u li qed jilbsu earpieces.

Dawn l-earpieces huma mqabbdin ma' mudell tal-AI pijuniera li infiltra kull kanal Ewropew li seta' jsib. Jaf x'qal kull mexxej Ewropew fil-kabinett nhar it-Tlieta li għadda. Jaf min minnhom għandu relazzjoni barra ż-żwieġ, min qed jirċievi kura għall-kanċer tal-prostata, u min bintu għandha problemi mal-forzi tal-ġustizzja. Jaf minn xiex jibża' l-aktar kull wieħed minnhom, u x'inhuma lesti jagħtu biex jevitawh. L-Ewropej dan ma jafuhx.

Caroline hija parti mit-tim ta' appoġġ li l-Kummissjoni ħadet magħha Washington. Qiegħda bilqiegħda fil-kamra tad-delegazzjoni, żewġ bibien 'l isfel, tara xandira magħluqa fuq skrin mal-ħajt.

Sa tard filgħodu jkun ċar li l-mexxejja mhumiex allinjati ma' xulxin. Il-Kanċillier Ġermaniż u l-Prim Ministru Pollakk qed jagħfsu favur il-ftehim Amerikan. Il-Prim Ministru Spanjol irid jallinja ruħu maċ-Ċina; il-President Franċiż irid jirrifjutahom it-tnejn. Il-Prim Ministru Netherlandiż jidher imdardar u l-President tal-Kunsill Taljan bilkemm tkellem fi tliet sigħat.

F'nofsinhar jieqfu għal pawża. Il-mexxejja jinfirxu fi kmamar separati mad-delegazzjonijiet tagħhom. Caroline toħroġ mill-kamra tad-delegazzjoni biex tieħu kafè u sserraħ ħsibijietha.

Fil-kuritur kważi taħbat mal-President tal-Kunsill, li ħareġ waħdu mill-kamra fejn kienet qed issir il-laqgħa. Kien neża' l-ġakketta u ħall l-ingravata. Kien iqsar milli kienet timmaġinah. Għajnejh waqgħu fuq il-badge tagħha u waqaf.

"Mill-Kummissjoni?"

"DG TRADE, sir."

Iħares lejha għal mument. "Imxi miegħi."

Jimxu bil-mod. Kien magħruf li jħobb jikkonsulta kif ħadd ma stenna qabel deċiżjonijiet importanti – lill-impjegati fi gradi baxxi, lill-ġurnalisti, lix-xufier tiegħu. Kien hemm min isibu affaxxinanti. Kumbinazzjoni jew le, kien ilu erbgħin sena għaddej fil-politika Ewropea.

"Fil-kamra," jgħidilha, "kulħadd qed jirrepeti l-istess argument li ilu jagħmel dawn l-aħħar sentejn. Smajthom kollha." Iħares lejha. "Mit-tliet għażliet, liema tinkwetak l-aktar?"

Taħseb ftit qabel ma twieġeb.

"Li ma nagħżlu lil ħadd tidher qisna qed inżommu l-għażliet tagħna miftuħa," tgħidlu. "Imma mhux il-każ. Irridu nagħżlu naħa waħda, minflok ma nħallu l-affarijiet jiġru lilna u nippretendu li aħna vittmi taċ-ċirkostanzi. U ma nistgħux nagħtu liċ-Ċiniżi daqshekk poter. Għalhekk iridu jkunu l-Amerikani."

Il-President tal-Kunsill imejjel rasu bil-mod. Ma jgħidx jekk jaqbilx. Itaptpilha spallejha kemm kemm, bħalma jaf jagħmel ziju. "Grazzi. Mur ħu l-kafè." Jdur u jimxi lura lejn il-kamra tal-laqgħat.

Caroline tmur sal-kamra tal-banju. Taħsel wiċċha bl-ilma kiesaħ u tħares lejha nfisha fil-mera. Idejha qed jirtogħdu. Taqbad it-tarf tas-sink u tistenna l-mument jgħaddi. Mit-tieqa żgħira għolja tista' tara biċċa mis-sema ta' Washington, ordinarju u bnazzi.

Ftit metri 'l bogħod, hemm sitt persuni jiddeċiedu d-destin tal-kontinent Ewropew. Ma tafx jekk dak li qalet hux se jagħmel differenza.

Tissuspetta li le.

Dakinhar filgħaxija tmur lura l-lukanda waħedha. Għal Washington f'Marzu, kienet kesħa xxoqq l-għadam. Taħseb f'ħuha. Taħseb fl-ikla f'Hayes Valley sitt snin ilu, u fiċ-ċertezza kalma tan-nies madwar il-mejda li d-dinja kienet waslet biex tinbidel.

Jivvibra l-mowbajl.

Christian: ok jew

Caroline: X'ġurnata dik.

Christian: it-titjira tiegħi ttardjat

Christian: nista' niltaqa' miegħek siegħa oħra, immorru nixorbu xi ħaġa

Caroline: Nieħu gost kieku.

Epilogu

Iż-żlieq tal-Ewropa lejn l-irrilevanza ma kienx inevitabbli. Anke fl-2026, il-kontinent seta' għadu biddel ir-rotta, kieku wera l-kuraġġ u r-rieda politika li jieħu miżuri drastiċi.

‘Do not go gentle into that good night.
Rage, rage against the dying of the light.’

— Dylan Thomas, Botteghe Oscure, 1951.

Ġunju 2034 – Il-Proġett *Inheritance*

Tista’ tara l-koppli mit-tieqa tal-kċina. Hemm erbgħa, bojod u rrigati, u l-eqreb waħda tinsab madwar żewġ mili ‘l bogħod wara l-medda tal-art xotta. Lil Caroline qalulha li huma prototipi fuq skala reali għall-bażijiet ta’ fuq il-qamar, ittestjati taħt pressjoni f’kundizzjonijiet maħsuba biex jixbhu lil dawk ta’ Shackleton Crater. Fl-iljieli mingħajr sħab kultant kienet tara koppla oħra, iżgħar, mixgħula minn ġewwa, fejn il-kumpanija kienet qed tittestja Alla jaf xiex.

Tgħix f’dar żgħira barra belt fi New Mexico. L-eqreb ħanut tal-merċa jinsab għoxrin minuta bogħod b’karozza awtonoma. Għadha kemm għalqet sebgħa u tletin sena. Ilha hawn sena u nofs.

Telqet mill-Kummissjoni f’Novembru 2031, tmien xhur wara n-negozjati dwar ASML. Brussell kienet saret post tad-dwejjaq. Is-sajf qabel ma rriżenjat kien hemm il-kriżi tat-Tajwan, meta ħadd ma raqad għal erbat ijiem sħaħ għax ħadd ma kien jaf jekk il-gruppi navali mmexxija minn bastimenti li jġorru l-ajruplani kinux se jieqfu jew le. Kienet irriżenjat mingħajr ma kellha pjan dwar fejn sejra.

Christian kien staqsiha, għal darb’oħra, biex tmur l-Amerika. Kienet qaltlu le, għal darb’oħra. Imbagħad, sena wara, qaltlu iva. Ommha kienet mietet fir-rebbiegħa u ftit li xejn kien għad hemm xi jżommha fil-Belġju jew fi Franza, apparti ħuha. Ma marritx tgħix San Francisco. B’ċertu riluttanza aċċettat il-flus tiegħu u ġiet tgħix hawn minflok; l-Amerika, imma mhux dik l-Amerika.

Hi u Christian jaraw lil xulxin aktar regolarment issa. Il-kumpanija tiegħu biegħha. Skont kull kriterju raġonevoli, huwa immensament sinjur, u uża parti minn dawk il-flus biex jiffinanzja dak li jinsisti li huwa l-aktar proġett importanti ta’ ħajtu.

Dalgħodu qed tistenna telefonata mingħand dak il-proġett.

Jismu *Inheritance*, u l-għan uffiċjali tiegħu huwa li joħloq rekord kemm jista’ jkun komplet ta’ kif l-umanità spiċċat hawn. L-AI diġà assorbiet dak kollu li hu pubbliku, mill-emails sar-rekords parlamentari u l-podcasts. Dak li fadal, jgħid Christian, huma l-affarijiet privati.

Christian qed jagħmel dan għax jistenna li — dalwaqt, għalkemm id-dettalji għadhom mhumiex ċari — l-umanità se tibda tinfirex lil hinn mid-Dinja. Hekk kif il-vetturi spazjali jmorru aktar ‘il bogħod fil-kożmos, il-komunikazzjoni ma’ darna ssir dejjem aktar bil-mod u sporadika, u eventwalment impossibbli. Il-valuri tal-bnedmin se jinbidlu maż-żmien. Aktar ma dawn il-bnedmin li jivvjaġġaw fl-ispazju jifhmu l-istorja tagħhom stess, jgħid hu, iktar ikunu jistgħu jieħdu deċiżjonijiet li l-antenati tagħhom kienu japprovaw minnhom.

L-ewwel darba li spjegalha dan, Caroline kienet daħket. Imma kien qed jitkellem bis-serjetà.

Aċċettat li tiġi intervistata. Kienet tafu — litteralment; għax kien taha ammont kbir ta' flus — u barra minn hekk, it-terapista tagħha, terapista li kien bniedem ta' veru, jgħid li kienet tgħinha jekk titkellem dwar is-snin li qattgħet Brussell.

Il-laptop tagħha jagħmel ħoss. Ir-raġel li jidher fuq l-iskrin meta tagħfas il-buttuna jidher li għandu madwar erbgħin sena. Għandu xagħru skur u liebes sweater griż ċar. Qiegħed bilqiegħda f'dik li jidher li hu studju. Jintroduċi ruħu bħala Daniel.

Caroline tħares lejh għal mument. "Kristu, kemm idejjaqni l-fatt li m'intix reali."

"Jien ukoll," jgħidilha bi tbissima. "Nidher kollox sew? Sibna li n-nies ikunu aktar onesti jekk l-intervistatur jidher b'mod li jagħmilhom komdi."

"Tajba," tgħidlu.

"Grazzi. Nistgħu nibdew meta trid."

Tagħmel kafè, terġa' lura, u toqgħod bilqiegħda. Hu jistenna mingħajr ma jagħmel xejn li jidher qisu qed jistenna.

"Jiena lesta."

L-intervistatur imejjel rasu.

"Ħdimt taħt tliet diretturi fil-Kummissjoni. Kienu jifhmu x'kien qed jiġri?"

"Ħadd minnhom ma fehem fil-ħin. It-tieni direttur tiegħi fehem li l-AI kienet se tkun ekonomikament importanti, iżda ħaseb li kienet se tkun importanti bl-istess mod li kien importanti l-iPhone. Ma fehemx li kienet se tibla' lid-dinja kollha. It-tielet direttriċi tiegħi fehmet li kienet se tibla' lid-dinja, imma ħasbet li kellna għaxar snin. Kellna sentejn."

"U inti?"

"Jien fhimtha madwar sena qabel ħafna mill-kollegi tiegħi. Li kien madwar tliet snin tard wisq."

"Erġa' ħudni lura għas-sajf tal-2026. Qabel Strażburgu. Kif kien dak il-perjodu?"

"Stramb. Fluwidu. Il-Kanċillier Ġermaniż kien għadu kif irritorna minn San Francisco u kien jidher li lest jieħu miżuri serji. L-istess il-President Franċiż u l-kap tiegħi. Għal ftit ġimgħat deher li l-bieb kien miftuħ. Għamilt ħafna ljieli fejn bqajt naħdem mingħajr ma rqadt."

"Xi rakkomandajt lis-superjuri tiegħek?"

Taħseb fuq dak iż-żmien.

“Kellna bżonn il-metall f’artna. Iċ-ċentri tad-data, iċ-ċipep, il-provvisti tal-enerġija. Ankrati taħt il-liġi Ewropea, f’ġurisdizzjonijiet li Washington ma setgħetx tieħu taħt il-kontroll tagħha b’avviż sitt sigħat qabel. Mhux il-proċess ta’ ħames snin tal-Gigafabbriki li kulħadd kien tant kburi bih. Qawwa komputazzjonali ta’ vera. In-numri kellhom ikunu fl-għexieren ta’ gigawatts. Kien imissna nibnu bħalma jibni pajjiż fi żmien gwerra.”

L-intervistatur għolla ħuġbejh.

“Imma l-Ewropa kienet tospita biss ħamsa fil-mija tal-qawwa komputazzjonali globali dak iż-żmien.”

“Dik stajna nbiddluha. Il-qawwa komputazzjonali globali kienet kważi qed tirdoppja kull sena. Stajna wasalna għal ħmistax, forsi għoxrin fil-mija f’ħames snin, kieku ridnieha biżżejjed. Dak kien ikun biżżejjed biex jaqdi l-biċċa l-kbira tal-klijenti Ewropej. It-theddida li jitilfu l-aċċess għal daqstant qawwa komputazzjonali kienet iżżomm lil Washington milli tagħmel dak li eventwalment għamlet.”

“Kif kont tagħmilha?”

“Il-kumpaniji Ewropej ma setgħux jagħmluha waħedhom. Kellna bżonn nissieħbu wkoll mal-Amerikani. Il-flus ma kinux il-ħaġa prinċipali. Is-sussidji kienu jgħinu, imma l-hyperscalers kellhom flus. Li kellhom bżonn kien il-ħeffa. Kellhom ġenn sħiħ biex joħorġu kull mudell ġdid. Li ċentru tad-data wieħed jibda jaħdem xahar aktar malajr kien jiswa l-biljuni għalihom.

“Argumentajt li l-Ewropa kien imissha toħloq Żoni Speċjali għall-Komputazzjoni, tnaqqas iż-żminijiet għall-ħruġ tal-permessi minn sentejn għal tliet xhur, tneħħi kull ostaklu burokratiku. Twaqqaf timijiet ta’ concierges li jikkomunikaw bejn il-kumpaniji tal-AI, il-fornituri tal-enerġija u l-muniċipalitajiet. Tikkonverti l-impjanti tal-enerġija dekummissjonati, fejn il-konnessjonijiet mal-grid kienu lesti u qed jistennewna. Tibni kapaċità ġdida ta’ ġenerazzjoni tal-elettriku bis-serjetà. Verżjoni mqassra ta’ din l-idea spiċċat fil-Pakkett għas-Sovranità Teknoloġika tal-UE, imma ma wettaqnihiex.”

“Għaliex le?”

“Għax li nifirxu t-tapit l-aħmar lill-hyperscalers Amerikani donnha kienet l-oppost tas-sovranità. Innies tal-Eurostack riedu jibnu l-ideal tagħhom stess, imma kienu għaxar snin tard wisq. Għedtilhom li, realistikament, ma nistgħux nibnu ċ-ċentri tad-data kollha aħna stess, għalhekk dak li ridna nagħmlu kien li niżguraw li dawk li *vera* jinbnew ikollhom għeruq fondi f’artna. Imma ħadd ma ried ikun il-politiku li jgħid dik is-sentenza. Kienet umiljanti wisq.”

L-intervistatur mejjel rasu.

“Ktibt ukoll dwar koalizzjoni ta’ setgħat medji.”

“Iva. Għaxxaqnieha bil-kbir b’ASML, imma setgħet ġiet evitata. Il-problema kienet li ppruvajna nikkoordinaw seba’ u għoxrin Stat Membru. Grupp iżgħar ta’ setgħat medji – in-Netherlands, il-Ġermanja, Franza, in-Norveġja, ir-Renju Unit, il-Kanada, il-Ġappun, il-Korea t’Isfel, forsi megħjuna mill-Kummissjoni Ewropea – forsi kienu jirnexxu flimkien. Il-biċċa l-kbira ta’ dawn il-pajjiżi kellhom fatturi importanti biex jinnegozjaw bihom. Konġestjonijiet fil-katina tal-provvista, talent tal-AI, enerġija.

“Il-katina tal-provvista tal-AI kollha kienet tgħaddi minn numru żgħir ta’ postijiet, u l-biċċa l-kbira ta’ dawk il-postijiet ma kinux l-Istati Uniti. Qatt ma poġġejna mal-Ġappuniżi jew mal-Koreani u għedna *qegħdin fl-istess pożizzjoni, intom u aħna, bejn żewġ imperi li jimpurtahom minna biss b’mod strumentali, u flimkien għandna pożizzjoni aktar b’saħħitha milli mifruda.*

“Ma kinitx se tkun faċli. Kull wieħed minn dawn il-pajjiżi kellu r-relazzjoni kkumplikata tiegħu ma’ Washington. Imma kien hemm triq tan-nofs li kienet fl-interess tagħhom ukoll. Qatt ma ppruvajna tassew insibuha.”

Tieqaf. Mill-kamra ta’ ħdejha tista’ tisma’ s-sistema tad-dar, tħejji l-ħasla. Barra, robot tal-konsenja b’erba’ saqajn qiegħda tieqaf fuq il-mogħdija miksija biż-żrar.

“X’aktar?”

“Infetħet opportunità reali fir-robotika u fl-AI industrijali. L-Inizjattiva għall-AI Avvanzata sorprendentement kienet ta’ suċċess fil-mudelli tad-dinja li fl-aħħar mill-aħħar għamlu lir-robots jaħdmu. Imma ma waqqafniex is-sħubijiet mal-industrija, ma sfruttajniex id-data, ma skrinjajniex l-investimenti barranin. Għalhekk meta Atlas innutat, sempliċement xtrat ir-riċerkaturi u l-kumpaniji.’

L-intervistatur jerġa’ jmejjel rasu.

“U s-suq tax-xogħol?”

“Kelli ħabib fil-gvern Franċiż li ħadem fuq ir-riformi tas-suq tax-xogħol. Dejjem kien jitkellem dwar kif id-Danimarka kienet ilha tħaddem it-tweġiba għal tletin sena: il-biċċa kollha tal-flessigurtà. Tgħaqqad l-assigurazzjoni serja tal-pagi, it-taħriġ mill-ġdid, u l-appoġġ reali għall-ħaddiema spustati mal-libertà għall-kumpaniji li jeħilsu mill-istaff tagħhom li xogħolhom jinbidel – tagħti lin-negozji l-aġilità li jmexxu adozzjoni profonda tal-AI u jibqgħu kompetittivi globalment.

“Konna nafu bil-mudell. Stajna naraw iċ-ċifri Daniżi. Imma kull Stat Membru kellu l-kodiċi tax-xogħol tiegħu u l-unions tiegħu u l-koalizzjoni politika tiegħu, u ħadd ma ried jonfoq il-kapital. Għalhekk id-distakk fil-produttività twessa’ u l-protezzjoni li suppost konna qed nippreservaw nixfet.”

Tħares barra mit-tieqa għal mument.

“Naħseb ħafna dwar Ġunju tas-sena l-oħra,” tgħid, aktar lilha nfisha milli lilu. “L-irvellijiet fi Spanja. Niftakarni nara l-aħbarijiet u nħoss li kienu xi ħaġa li ma rnexxilix inwaqqaf.”

L-intervistatur jistenna. Huwa tajjeb ħafna għal hekk.

“Naf li m’għandix inwaħħal fija nnifsi, imma hekk nagħmel.”

“Għaliex?”

‘Dak kollu li għadni kif iddeskrivejt kien ekonomiku. Qawwa komputazzjonali, ktajjen tal-provvista, kodiċijiet tax-xogħol. Il-ħaġa li qatt ma tabilħaqq solvejt, u li naħseb li kienet tgħodd ħafna aktar milli kont nirrealizza, kienet l-istorja. Stampa ta’ għaliex setgħu *riedu* li dawn l-affarijiet jiġru.

“Kellna viżjoni negattiva. Konna tajbin għall-viżjonijiet negattivi. Konna se ninbelgħu. Kull memo li kont nikteb kienet tibda b’deskrizzjoni ta’ dak li konna qed nitilfu. Imma ma stajniex noffru viżjoni pożittiva. Ma tistax titlob lin-nies jassorbu snin ta’ tfixkil fuq il-bażi li *inkella kollox imur għall-agħar*.

“Missna għednielhom kif tidher il-verżjoni t-tajba tal-ħaġa l-ġdida. Imma ma konniex nafu kif kienet se tkun tidher. Lanqas biss kellna l-vokabularju għaliha. Isma’, jien ippruvajt. Ktibt memo waħda ħażina. Imma jmissni komplejt niktibhom.”

L-intervistatur jieħu nota ta’ xi ħaġa fuq notepad li ma jeżistix. “Taħseb li dan in-nuqqas ta’ viżjoni pożittiva kien għaliex il-miżuri qatt ma għaddew? Għedt li s-sitwazzjoni politika kienet fluwida fis-sajf tal-2026.”

“Kienet fluwida u ma kinitx. Anke l-mexxejja li fehmu x’kien ġej ma kinux għalkollox konvinti huma stess. Kull waħda minn dawn il-miżuri kienet tidher bħala kompromess ikrah: kellna nittrattaw ma’ nies li ma konniex inħobbu u nwarrbu regoli li konna qattajna għexieren ta’ snin infasslu. Kienu jinvolvu li nonfqu kull munita ta’ kapital politiku u ħafna mill-kapital reali fuq affarijiet li l-votanti ma kinux jifhmuhom u ma riduhomx, għal gwadanji li kienu snin fil-futur. L-ebda wieħed mill-benefiċċji tas-sovranità ma ħassejnieh tanġibbli dak iż-żmien. M’iniex ċerta li xi politiku seta’ jgħaddi l-bidliet drastiċi li konna neħtieġu mingħajr ma jitlef il-karriera tiegħu. Lanqas ma jien ċerta li *kellhom* jagħmluha.”

L-intervistatur jgħolli rasu. “Għidli aktar dwar hekk.”

“Ma nafx. Ġenwinament ma nafx. Hemm verżjoni ta’ dan fejn il-mexxejja li raw x’kien ġej nefqu kulma kellhom fuqha, tilfu l-gvernijiet tagħhom, ħadulhom posthom il-populisti li kienu diġà qed jirbħu, u l-populisti reġġgħu lura l-politiki u r-riżultat kien agħar.”

“U madankollu ktibt dawk il-memos.”

“Dak li rajt kien li l-mudell Ewropew kien wasal biex jikkrolla. Għalhekk il-mistoqsija kienet jekk għandniex nissospendu r-regoli għal settur wieħed għal perjodu, biex nippreservaw il-mudell soċjali band’oħra – jew jekk nippreservawx ir-regoli kullimkien, u naraw il-ħaġa kollha tiġġarraf. Għażilt l-ewwel tweġiba. Xi wħud mill-kollegi tiegħi akkużawni li ttradejt l-għeruq soċjali demokratiċi tal-Ewropa. Sejħuli libertarjana. Imma kulma ktibt kien tentattiv biex nipproteġi l-proġett Ewropew. Il-qasmiet politiċi tradizzjonali ma kinux għadhom jgħoddu.”

“Qatt ħsibt: għandna nagħfsu l-brejkijiet?”

“Mela. Ħafna nies ħasbu hekk. Kont nagħfas il-buttuna kieku stajt. Innaqqsu r-ritmu u nħallu lis-soċjetà tadatta, inħallu r-riċerka dwar is-sikurezza tal-AI tlaħħaq mal-kapaċitajiet pijunieri l-ġodda. Imma ma kellniex buttuna. It-teknoloġija ġiet żviluppata barra mill-Ewropa. L-Istati Uniti u ċ-Ċina kienu f’din it-tellieqa sfrenata. Kieku verament bnejna l-influwenza, forsi konna nġegħluhom inaqqsu r-ritmu, jew tal-anqas inġiegħlu liż-żewġ naħat jaqbdu ż-żigg ta’ telefown u jitkellmu ma’ xulxin. Imma ma kellna l-ebda setgħa ta’ negozjar, xejn affattu, għalhekk l-unika triq li kien fadlilha l-Ewropa kienet permezz tal-AI, mhux madwarha.”

Tieqaf.

“Ippruvajt insib lil min nagħti t-tort għal dan kollu. Iżda wasalt għall-konklużjoni li ma kien hemm l-ebda kattiv ta’ veru f’din l-istorja. Sempliċement, is-sistema li kienet tipproduċi d-deċiżjonijiet tagħna kienet qed tirreaġixxi b’mod korrett għall-inċentivi li ngħatat, u dawk l-inċentivi kienu kompletament inadatti għal dak li konna qed niffaċċjaw. Il-falliment ma kienx falliment ta’ individwi, iżda falliment ta’ affarijiet bħall-fluss tal-informazzjoni, il-limitazzjonijiet politiċi, u l-ħeffa li biha l-istituzzjonijiet jistgħu jadattaw. Ħadd ma jrid jisma’ dan, għax jekk huwa minnu, allura ma hemm ħadd lejn min għandna nkunu rrabjati. U n-nies għandhom bżonn ikunu rrabjati ma’ xi ħadd.”

Tħares lejn l-intervistatur.

“X’taħseb?”

Huwa jieqaf għal mument.

“Nista’ nkun dirett ħafna miegħek?”

Hi tkemmex xufftejha.

“Naħseb li qed tgħid ħafna ħmerijiet.” Qed jitbissem.

Hi tħares lejh bla kliem.

“Skużani?”

“Mhux l-analiżi. L-analiżi hija tajba. Imma ma nemminx li l-analiżi hija dak li tassew tħoss.”

“Xiex?”

“Qed tirrakkuntali storja fejn ħadd m’għandu tort, fejn l-inċentivi kienu kkalibrati ħażin, fejn il-falliment kien strutturali, fejn lanqas mhu ċar jekk il-mexxejja kellhomx jippruvaw. Hija storja kawta. Hija storja intellettwalment difensibbli. Ma naħsibx li hija l-istorja li inti temmen.”

“Ma tafx x’nemmen.”

“Le. Imma għandi suspett. Naħseb li inti rrabjata. M’iniex ċert ma’ min.”

Hi ma tgħid xejn.

“Jista’ jkun li jien żbaljat,” jgħid l-intervistatur. “M’iniex l-għodda t-tajba għal ħafna affarijiet. Imma inti staqsejtni x’naħseb.”

Għal mument twil tibqa’ siekta. Il-koppla li tidher mit-tieqa issa għandha kulur differenti milli kellha meta bdiet il-call.

“Kollox sew. Trid tkun taf ma’ min jien irrabjata? Jien irrabjata ma’ Christian. Jien irrabjata ma’ Christian issa stess, għax Christian bagħatli ħaqq għaż-żobb ta’ AI biex jintervistani dwar l-agħar snin ta’ ħajti, u milli jidher issa dan l-ostra AI se jagħmel it-terapija wkoll. Irrabjata li aċċettajt flusu. Irrabjata li jibqa’ jitfaċċa f’ħajti b’dak il- — b’dak il-wiċċ sinċier ta’ “għandi proġett li se jsalva lill-umanità”, u l-proġett dejjem ikun ta’ veru u l-flus dejjem ikunu ta’ veru, u qatt ma nista’ ngħidlu le b’mod definittiv. Hekk ridt?”

“Xi naqra minn dan.”

“X’jiġifieri?”

“Naħseb li qed tiddevja s-suġġett.”

“Tagħmilx psikoanaliżi fuqi.”

Jerfa’ spallejh. Ikun hemm pawża. Ma ndunatx li qed tiggranfa ma’ xifer il-mejda. Tiftaħ ħalqha u terġa’ tagħlqu.

“Tajjeb. Jien irrabjata. Irrabjata ferm. Irrabjata mal-Amerika u maċ-Ċina għax kważi waddbuna fit-Tielet Gwerra Dinjija. Irrabjata li ħallejna ċorma rġiel mejtin għall-poter jiddeċiedu l-futur tagħna. Irrabjata mal-laboratorji tal-AI talli bnew dawn l-“għodod” mingħajr ma kienu jafu kif jikkontrollawhom. Irrabjata mal-mexxejja Ewropej għax dejjem riedu jpinġu bejn il-linja, għax moħħhom fir-roundtables tagħhom, dejjem jistennew sakemm l-isfond politiku jkun lest.

“L-isfond politiku qatt ma jkun lest. Ma kienx lest waqt il-COVID lanqas. Ma kienx lest meta r-Russja invadiet lill-Ukrajna. In-nies xorta għamlu dak li kellhom jagħmlu. Meta wasal il-COVID għalaqna kollox u implimentajna programm ta’ tilqim fi żmien rekord. Wara l-invażjoni Russa, bnejna terminals tal-LNG mix-xejn u ġbarna appoġġ finanzjarju minn kull Stat Membru biex niddefendu l-fruntiera tal-Lvant. Ksirna kull regola għax fhimna li l-futur tagħna kien jiddependi minn dan.”

“Trid tkun taf fuq xiex inwaħħal fil-mexxejja tagħna? Mhux minħabba l-istupidità, mhux il-ħażen, iżda għax ma kellhomx il-bajd jagħmlu xi ħaġa. Għax ma kinux lesti jħarsu lejn xi ħaġa li kienet diffiċli biex tifhimha iżda li kienet qed isseħħ quddiem għajnejhom u jgħidu: ‘Se nagħmel xi ħaġa dwarha li probabbilment se ttemm il-karriera tiegħi, u se nagħmilha xorta waħda.’ Ħadd m’għamel hekk. Ħadd. Kollha raw l-inċentivi lokali tagħhom u mxew magħhom, u rrakkuntaw stejjer lilhom infushom dwar għaliex dawk l-inċentivi kienu l-unika ħaġa li setgħu jaraw. U dawk l-istejjer kienu sofistikati, argumentati tajjeb, u kompletament irrilevanti għall-punt.

“Dan bħallikieku — bħallikieku — ma nafx. Jitfaċċa profeta wara biebek u jgħidlek li għandek tliet snin biex tikkwalifika għall-200 metru freestyle fl-Olimpjadi, inkella tispiċċa d-dinja. U inti bilkemm tagħmel eżerċizzju. Forsi tmur il-gym darba fil-ġimgħa. Ma teżisti l-ebda verżjoni realistika fejn tikkwalifika. Imma l-profeta għandu raġun. Id-dinja verament se tispiċċa jekk ma tikkwalifikax. X’għandek tagħmel allura? Għandek titħarreġ. Għandek titħarreġ bħal ħaqq qalleċ miġnun. Għandek torqod tmien sigħat kull lejl, tiekol sew, u tieqaf toħroġ ma’ sħabek, għax l-alternattiva hija t-tmiem tad-dinja. Imma ma tagħmilx hekk. Ma titħarriġx għax l-ilma kiesaħ. Għax fil-fatt tippreferi t-tennis. Għax tiddeċiedi li l-kowċ għandu interess finanzjarju. Ma tagħmel xejn. Tħalliha tiġri.

Hekk eżatt għamilna. Ħallejnieha sseħħ. Għidna lilna nfusna li ma stajna nagħmlu xejn u morna d-dar, u ħallejnieha tiġri. U jien irrabjata ferm magħna lkoll għal dan. Għax stajna għamilna xi ħaġa. Stajna. Mhux b’ċertezza. Imma kien hemm ċans, u lanqas biss ippruvajna.”

Tieqaf. Tinduna li qed tibki. Kienet ilha snin ma tibki quddiem xi ħadd ieħor, lanqas mat-terapista tagħha.

Tinnota li l-intervistatur kellu biżżejjed deċenza biex iħares xi mkien ieħor.

“Naf li xorta tista’ tarani,” tgħidlu.

“Iva.”

“Ma jimpurtax.”

Tixxotta għajnejha. Barra, ir-robot b’erba saqajn reġa’ sejjer ’l hemm fuq il-mogħdija taż-żrar. Għal mument qasir, id-dawl tax-xemx nieżla jolqot il-kisja metallika tiegħu.

Kważi kważi, taħseb hi, qisha sabiħa.